

el Pou de la gallina

www.elpou.cat

Revista manresana
d'informació
i opinió

Octubre 2008 - Núm. 236 - 4 €

**Viure amb
mil euros
al mes**

L'entrevista a Mercè Conangla, psicòloga

NOU

DIPÒSIT INVERS

**CONTRACTI'L
I COBRI
ARA!**

A Caixa Manresa ens agrada innovar. I, per ser capdavaners, res millor que agafar un producte d'estalvi i donar-li la volta. Ara, amb el **nou Dipòsit Invers**, vostè diposita els seus estalvis a un termini de 12, 18 o 24 mesos i **obté els interessos immediatament**. Sense esperes, sense assumir cap risc i amb un rendiment molt atractiu.

**COBRI ELS INTERESSOS
AL MOMENT**

caixaManresa

Vingui a Caixa Manresa, contracti el
Dipòsit Invers i cobri els interessos al moment!

Més informació: 902 36 25 29
www.caixaManresa.com

Redacció, administració,
publicitat i subscripcions:
Associació cultural

El Pou de la gallina

President: Jaume Puig

Vicepresident: Jordi Sardans

Secretària: Lourdes Muñoz

Tresorer: Francesc García

Vocals: Joan Badia, Joan Cals, Carles

Claret, Ramon Fontdevila, Josep R.

Mora, Joaquim Noguero, Joan Segon i

Teresa Torra

Carrer Sobrerroca 26, 1r 1a

Apartat de Correus 1 - Manresa

Telefón i fax: 93 872 50 18

www.elpou.cat — elpou@elpou.cat

Membre de l'Associació

Catalana de la Premsa Comarcal

Premi Tasis Torrent 1991

Coordinador

Jordi Sardans

Cap de redacció

Carles Claret

Redacció

Sílvia Berengueras, Meritxell Casas,

Jordi Estrada, Laura Fíguls, Xavi

López, Josep M. Oliva, Joan Orriols,

Joan Piqué.

Disseny

Domènec Òrrit

Maquetació

Joan Piqué

Portada

Francesc Rubí

Fotografia

Jordi Alavedra, Francesc Rubí

Webmaster

Joan Orriols

Col·laboradors: Jordi Badia,

Isaac Bosch, Lluís Calderer,

Llorenç Capdevila, Anna Crespo,

Laura Estrada, Manel Fontdevila,

Xavier Giol, Dani Hernández, Daniel

Martínez, Olga Molina, Anna Navarro,

Enric Oller, Conxita Parcerisas, Marcel

Pérez, Maria Picassó, Ignasi Torras,

Joan Vilamala.

Expansió publicitària:

Publicitat Clarena.

C/ Urgell, 38. Tel. 93 872 43 86

Impressió: INOM, SA. Era de l'Hugueta,

7. Tel. 93 878 41 20

Distribució: Llibreria Sobrerroca, SA.

Tel. 93 873 44 58

Dipòsit Legal: B-13.528-1987

Les col·laboracions que apareixen

signades a la revista no representen,

necessàriament, l'opinió

d'El Pou de la gallina

Un preu molt car

Crisi. La paraula més sentida en les darreres setmanes. Fenòmens i trastorns a l'economia americana que, a la velocitat de la llum, es propaguen a escala mundial. La borsa, regida per la pura especulació, puja i baixa en base al valor d'uns diners ficticis que sustenten negocis ubicats al capdamunt d'un soufflé. Com que, pel que sembla, els bancs no tenen liquiditat i desconfien els uns dels altres, si demà anéssim tots a la finestrada a retirar els diners hi hauria un dalta baix. En conseqüència, la crisi és financera. Un fenomen complex que ni les butxaques interiors de les americanes de Xavier Sala i Martín són capaces de resoldre després que la política econòmica del govern Bush que l'economista tant havia alabat acabat el mandat als Estats Units esdevenint més intervencionista i, de retruc, menys neoliberal i lliurecanvista que mai. Si caixes i bancs no tenen líquid, els ciutadans de peu tampoc. On són els diners? A l'estat espanyol, Zapatero amaga l'ou de la crisi mentre la inflació està descontrolada i, per contra, els índexs que referencien els interessos de la majoria d'hipoteques arriben a nivells històrics. El cangueli de l'hipotecat creix si tenim en compte que els seus ingressos mensuals es destinen cada cop en un tant per cent més elevat a sufragar els costos d'un habitatge que té finançat a, com a mínim, tres dècades.

Hipotecats o no els ciutadans es veuen obligats a passar el mes amb escassos centenars d'euros a la butxaca i, a part de les despeses domèstiques, el sistema els necessita (ens necessita) per continuar consumint i perpetuar el sistema capitalista. Aquest mes ens proposem copsar la realitat quotidiana dels dits mileuristes. Una part de la piràmide poblacional més àmplia i cada cop més creixent que moltes vegades no es relaciona directament ni amb l'edat ni el nivell d'estudis. Pot ser mileurista un llicenciat amb diversos postgraus o un divorciat amb fills que, un cop passades les corresponents pensions de manutenció, es veu obligat a compartir pis o tornar a casa dels pares. Però també ho poden ser mares solteres, immigrants amb famílies nombroses al seu càrrec o professionals altament qualificats que treballen en empreses de serveis que paguen poc, poquíssim. La situació es complica quan, com dèiem, els costos corresponents a l'habitatge es mengen el seixanta o el setanta per cent del salari de solters, famílies monoparentals o parelles. El marge de maniobra amb els diners que queden és escàs i la probabilitat de prosperar es redueix a l'augment de les expectatives laborals o al canvi del cicle econòmic.

El panorama d'aquest grup poblacional és greu, però encara ho és més la dels vuitcents euristes o la dels siscentseuristes. Aquest últim grup és el que inclou la majoria de pensionistes abocats a una vida sense cap luxe, on els euros s'estiren més que un xiclet. Els nostres jubilats, un col·lectiu cada cop més creixent, mereixeria un capítol a part ja que a la manca de recursos monetaris propis caldria afegir la manca de recursos de l'administració i les poques garanties de benestar i suport familiar que molts tenen en arribar a la vellesa. Mentre els salaris estiguin congelats i els preus continuïn pujant serà difícil mantenir els ritmes de vida en els quals tots estem immersos. Els més necessitats ja fa temps que fan mans i mànigues per arribar a final de més i subsistir en una societat que cada cop més discrimina entre els que poden continuar gastant i els que, per menjar i dormir a cobert i amb certes condicions, paguen un preu molt car. ■

el Sumari

De mes a mes **6**

Biografies anònimes **9**
Conxita Parcerisas

Observatori de natura **10**
Jordi Badia

TEMA DEL MES:
Projectes de vida
de mil euros al mes **12**
Laura Fíguls

A propòsit **20**
Josep M. Oliva

Cròniques de Lluny **21**
Laura Colldeforns, Belfast
Antoni Torra, Buenos Aires

Moure el món **22**
Irian Álvaro
Meritxell Casas

Pou Jove

Masies del Terme **23**
El Grau
Jaume Puig/Francesc Rubí

Entrevista a **24**
Maria Mercè Conangla
Jordi Sardans

Imatges de la dictadura **29**
Ignasi Torras

Tastets de motor **31**
Ford Galaxy: La família és el primer
Enric Oller i Carbó

Fila Cultural **32**
La sensualitat truca a la porta
Anna Navarro

Arts **34**
Llorenç Capdevila
Joan Morros

Quadern obert **35**
Josep M. Massegú

L'ull de la càmera **36**
Lluís Calderer

el Cul del Pou **37**

notícies del pou

Josep Castilla, Joan Badia, Carles Claret (moderador) i Fina Barroso, durant la taula rodona

La Llei d'Educació a debat, al Casino

El dia 3 de setembre es va fer una taula rodona, dins del cicle *Temes del Pou*, al Centre Cultural del Casino, sobre el tema: *La nova Llei d'Educació i la seva aplicació a Manresa*, que va comptar amb la participació de Joan Badia, director general d'Innovació del departament

d'Educació; Fina Barroso, vicepresidenta de FAPAES de Catalunya i representant de la CODEP al Consell Escolar Municipal, i Josep Castilla, director de l'IES Lluís de Peguera. Després que Badia expliqués els aspectes més importants de la nova llei, Castilla i Barroso, com a representants d'ensenyants i pares, van exposar-hi les seves objeccions i el debat es va cloure amb un llarg torn d'intervencions del públic assistent.

L'escola del 68

Taula rodona sobre l'ensenyament als anys seixanta al nostre país

Amb la participació de **Francesc Anton**, director del col·legi La Salle; **Pere Bonet**, director del Centre de Salut Mental de Manresa; **Pere Culell**, coordinador de la Unitat de Patologia Mamària d'Althaia; **Gonçal Mazcuñan**, president executiu del Consell d'Administració de Regió7, i **Adolf Todó**, director general de Caixa Catalunya

Moderarà l'acte el veterà periodista **Vicenç Comas**

Dijous, 16 d'octubre, a les vuit del vespre
Auditori de Caixa Manresa (Plana de l'Om, 6. Manresa)

Organitzat per la Promoció La Salle Manresa 1968

Cotxes 1, persones 0

Manresa té un problema, són els cotxes, que ens surten per totes bandes. Hi ha massa cotxes (molts més del que es pensava tothom fa quatre o cinc anys) i la ciutat ja fa anys que no pot engolir tanta capacitat de vehicles, ni al centre de la ciutat, congestionat permanentment, ni tampoc en els pàrquings, els de pagament i els mig *improvisats* en terrenys on l'especulació ha deixat buits (com el del passeig del Riu). Anem a pams, per començar els cotxes *passen* dels senyals que prohibeixen estacionar en les zones de càrrega i descàrrega i també en les parades d'autobús, tot i que en les parades del bus no és tan flagrant. Els transportistes denuncien que cada cop més els vehicles particulars envaeixen aquestes zones, bàsicament al centre, en especial els trams del passeig de Pere III, el carrer d'Àngel Guimerà, el carrer de Pompeu Fabra, carrer del Bruc, carrer Barcelona i bona part de la Muralla de Sant Francesc. Tothom aparca on li dóna la gana, a les zones de càrrega i de descàrrega del centre s'aparca sense control, són poques les zones que queden lliures durant el dia. Això provoca que els vehicles autoritzats es vegin forçats a parar en zones prohibides (especialment en passos de vianants i en zones reservades per a motos) o aparcar en doble carril, en carrers on diguem que l'amplada de la calçada tampoc no és la Diagonal de Barcelona.

Es pot fer una visita ràpida un dia normal de feina, en una quinzena de zones, que són situades en sis carrers del centre per comprovar que els turismes se salten impunement la normativa. La majoria van donant voltes esperant que algun altre vehicle abandoni la seva plaça per ràpidament aparcar-hi sense que la resta de la selva pugui fer-hi res, simplement comprovar com aparquen, llençar quatre renecs i seguir amb la recerca. S'ha convertit en una infracció molt *acceptada* que els cotxes no respectin les senyalitzacions i estacionin als llocs de càrrega i de descàrrega reservats per a camions de mercaderies i furgonetes de repartiment, sense oblidar els guals privats, que també s'emporten algun disgust.

Els transportistes denuncien que cada dia els turismes envaeixen més aquests indrets i els obliguen a parar en llocs inadequats, com a solució d'emergència. La pràctica habitual és que a les hores punta el trànsit pel centre és un caos, perquè aquests vehicles, que no oblidem són els que *omplen* les botigues, són els causants, a ulls dels botiguers, del trànsit al centre. El cas és que els botiguers sempre

han defensat el vehicle privat per anar a comprar, per sobre de zones de vianants que permetrien la utilització de més espais per part dels manresans i manresanes que s'acostarien a comprar sense estar pendent de semàfors o cotxes mal aparcats sobre les voreres. L'últim exemple el portava el diari *Regió7* (14-VI-08), la CUP denunciava la situació de la plaça Milcentenari com a pàrquing *recautxutat* en detriment d'una zona verda que perd el centre. La resposta dels botiguers del centre ha estat qualificar aquesta proposta com a egoista i desproporcionada, quan tothom sap que Milcentenari era un espai obert sense cotxes, les obres de la plaça del Carme han forçat les autoritats a *ocupar* un espai per als vehicles, un lloc on estacionar per poder fer les compres que tan anhelien els botiguers del nucli antic. Però els transportistes i repartidors, són els grans oblidats, no els queda més remei que aparcar en llocs inadequats.

Manresa viu una situació perillosa, la població de vehicles creix durant els últims anys i els carrers i accessos són els mateixos de fa 25 anys, la cosa no pinta gens bé, perquè els botiguers sempre s'oposen a la reducció de vehicles al centre i sempre estan disposats a pagar-te una hora de pàrquing a la plaça Porxada a canvi de compres. Les solucions per acabar amb aquest problema són bàsicament dues: acabar amb l'entrada de vehicles d'ús particular sense control al centre (exceptuant veïns, vehicles de transport, servei de bus i vehicles d'emergència) i l'altra dinamitzar la ciutat amb alternatives fiables com autobús, compartir cotxe, carrils bicis o aquella idea esbojarrada que diu que a Manresa poden fins i tot instal·lar-hi un tramvia urbà. Si s'aconsegueix reduir el nombre de vehicles al centre, la circulació d'autobusos seria més eficient, d'aquesta manera es podria aconseguir una freqüència de pas més ràpida i un major nombre d'usuaris. Però Manresa és una ciutat gestionada pels botiguers i la Cambra de Comerç (un autèntic poder fàctic!) i les seves decisions són les que tota la vida han gestionat els afers ciutadans. Mentre els botiguers optin per aparcar al centre, l'única solució és utilitzar les cames, caminar, a part de continuar queixant-nos, és clar.

Jordi Bonvehí i Castañé

Feu-nos arribar les vostres cartes, d'una llargada màxima de 30 ratlles, amb el vostre nom, adreça i DNI, a l'apartat de correus 1 de Manresa o a l'adreça electrònica cartes@elpou.cat

Benvinguda cinteria

La feina ben feta des de la societat civil acostuma a tenir recorreguts llargs. I més quan qui la fa no disposa del finançament necessari, però sí de la il·lusió, l'empenta i les capacitats per tirar endavant els projectes més agosarats. Setze anys després de la inauguració de la primera mostra permanent del Museu de la Tècnica de Manresa, el setembre de 1992, ara s'ha pogut completar la totalitat del Museu amb l'aportació del llegat de Magí Borrell, el col·leccionista tèxtil més important del nostre país. Encara que pocs, malauradament, hi ha empresaris que són capaços d'estimar la història i contractar els camions necessaris per conservar tota la documentació, en aquest cas, de l'empresa Grobelastic de Magí Borrell i Portabella i deixar-la a l'abast dels estudiosos. Gràcies a la seva aportació el nou equipament cultural queda definitivament constituït. Així, a l'edifici hi ha un dipòsit dedicat a sala polivalent; un altre a l'exposició sobre la sèquia i l'aigua; i el tercer acull el Museu de la Cinteria, activitat molt important històricament a la ciutat.

Aquest museu conté la col·lecció de maquinària tèxtil dividida en cinc temes: la seda, la passamaneria, els trenats, la fàbrica de cintes i fins i tot la cinteria del segle XXI. Si bé cal agrair l'aportació financera de Caixa Manresa, l'Ajuntament i el departament de Cultura de la Generalitat, no s'ha d'oblidar que la veritable ànima del Museu ha estat el gerent d'Aigües de Manresa, Josep Alabern, que sempre ha sabut trobar temps i diners per poder-se dedicar a hobbies culturals que han potenciat la ciutat. Moltes altres persones també hi han posat el seu gra de sorra, però pel que fa concretament al Museu de la Cinteria voldria esmentar el treball de Lluís Virós com a guionista de l'obra i l'execució que n'ha fet l'empresa Transversal, que ha sabut donar un caire d'unitat i continuïtat a l'exposició de les diferents peces museístiques. Afortunadament, doncs, s'ha acabat una etapa amb la culminació del nou Museu i ara en comença una altra amb Núria Matamala al capdavant, com a directora, de qui s'espera una bona gestió. De ganes i capacitat no n'hi falten. Així doncs, la rendibilitat del Museu sembla que està en bones mans. D'entrada, confiïm-hi!

El Museu de la Tècnica mostra tota la cinteria

9 de setembre. Un cop completada la mostra permanent sobre la cinteria, el Museu de la Tècnica de Manresa obre portes en un acte d'inauguració presidit pel secretari de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Eduard Voltas. L'espai permet fer-se una idea completa del món de la cinteria, que inclou una gran varietat de productes que s'apliquen a peces de tèxtil: cintes, vetes i tota mena de productes tèxtils anomenats complementaris, com ara galons militars, tapapunts, borles, etc.

Tornen els sabors a la Plaça

13 de setembre. Amb un nou mercat de brocanters i col·leccionistes arrenca la nova temporada de Sabors a la Plaça Major, que continua el dissabte següent amb una jornada floral japonesa, amb exposicions de bonsais i bana.

Els Tirallongues aconseguixen el 5 de 7

14 de setembre. En el marc de la desena trobada de colles castelleres de l'Eix, a la plaça Major, on participen també els grups de Vic, Salt i Lleida, la colla castellera Tirallongues carrega i descarrega un 5 de 7, fita que no assolien des de feia anys.

El curs comença amb moltes cargoleres

15 de setembre. Uns 10.000 alumnes de primària i secundària inicien el curs escolar a la ciutat, que es caracteritza per la incorporació de mòduls prefabricats a l'escola Ítaca, a l'institut Lacetània i al nou IES Cal Gravat, que comença l'activitat amb 42 alumnes de primer d'ESO. D'altra banda, el Lluís de Peguera reprèn les classes enmig de les obres de remodelació i, finalment, amb dos grups de primer de batxillerat nocturn.

Vives s'acomiada de l'Ajuntament

15 de setembre. El fins ara president del grup municipal de CiU fa efectiva la renúncia al càrrec en el ple municipal, on denuncia pressions polítiques que l'han dut a prendre aquesta decisió per poder continuar presidint el Bàsquet Manresa SAE. En la mateixa sessió s'aprova la renúncia en favor del tercer de la llista de la Plataforma per Catalunya, Aaron Palacios, per part del regidor Xavier Arcas, que no hi assisteix.

Un concert recull fons per al Camerun

17 de setembre. El concert solidari per l'hospital del Camerun –organitzat per la delegació al Bages del Col·legi Oficial de Metges–, que compta amb la participació de Manel Camp, Josep Lluís Pérez, Djilandiàng, Gossos i Santi Arisa, i la col·laboració del dibuixant Ortiz, omple la platea del teatre Kursaal.

La diada incorpora més folklore

11 de setembre. Com en anys anteriors, l'acte central de la diada a Manresa és l'ofrena floral en homenatge als homes i dones que van defensar les llibertats nacionals de Catalunya, a la plaça de l'Onze de Setembre. La novetat és la participació de la colla sardanista Dintre el Bosc, que completa l'acte amb una ballada de sardanes, després de l'actuació de la Unió Musical de Bages i la coral Eswertia. Una quarantena d'entitats i associacions de la ciutat participen en l'ofrena, entre les quals destaquen col·lectius de nouvinguts. La Diada es clou el dissabte següent amb el concert dels grups Deskarats i Dr. Calypso, organitzat per la Fundació Independència i Progrés, els Tirallongues i l'Ajuntament.
Fotos: Jordi Alavedra

Una gentada a La Nit en Blanc de TV3

10 de setembre. Centenars de ciutadans envaeixen el Passeig, la plaça de Sant Domènec, el Centre Cultural del Casino i els teatres Conservatori i Kursaal, amb motiu de la Nit en Blanc, organitzada a Manresa per afegir-se a la celebració dels 25 anys de Televisió de Catalunya, amb l'actuació de diverses corals de la comarca, esquetxos teatrals a la sala petita del Kursaal, recitals musicals i poètics al Casino, l'actuació de Marcel Gros al Conservatori i el Mag Lari a Sant Domènec (foto), que precedeix la ballada d'una sardana gegant, a les dotze de la nit. Les cercaviles amb el gegants i la imatgeria popular, acompanyades de la Dama Blanca de Gog i Magog, animen també els carrers.

Una de freda...

Després de gairebé vint anys de plets, ja seria hora que Casino SA i l'Ajuntament arribessin a negociar sobre unes bases clares per acabar de posar-se d'acord sobre el preu final de l'equipament. Sembla mentida, però en tot aquest llarg procés s'han vist tota classe d'irregularitats, problemes, sentències contradictòries i molta, molta, mediocritat per totes les parts. Per canviar d'actituds, no estaria malament que Eduard Bosch, advocat de Casino de Manresa SA, fes una oferta clara i definitiva de negociació en representació dels anònims manresans il·lustres que volen cobrar milionades d'un equipament cultural feliçment recuperat per la ciutat. Tampoc no estaria malament que l'alcalde i els serveis jurídics de l'Ajuntament deixessin de tirar pilotes fora i dir bajanades, es posessin les piles i anessin a la idea. I, finalment, estaria bé que l'avorrida i lenta justícia donés un cop de mà per acabar d'una vegada amb aquesta primera part del plet, ja que cal no oblidar que després esperen per actuar els representants dels propietaris del solar. Quina història més penosa!

...i una de calenta

La colla Tirallongues va aconseguir el setembre un èxit llargament perseguit: aixecar un 5 de 7, a la plaça Major. Ideada l'any 1992 pels germans Joan i Domènec Forns, Pere Bartomeus i Ricard Riu van fer la seva primera actuació per la Llum del 1993 a la mateixa plaça. Durant una dècada i mitja han mantingut una activitat constant, però sense assolir grans fites. Ha estat l'entrada de gent jove i els canvis de direcció el que ha ajudat a assolir aquests nous objectius, fins al punt que els components del grup ja pensen en noves proeses, com ara fer torres de 7 i descarregar el 4 de 7 amb agulla. Això no desacredita els anteriors dirigents del grup, però sí que des de fa més d'una dècada era evident que calia una certa renovació. Ara, tot i està lluny encara de les fites de les grans colles, com les de Valls o Vilafranca, es van imposant objectius concrets i aptes per anar creixent. L'actual formació té al seu favor la saba nova i la incorporació d'alguns immigrants perfectament integrats.

El Kursaal estrena restaurant

19 de setembre. El nou restaurant Kursaal. Espai gastronòmic, que gestiona el grup Pineda, inaugura les instal·lacions, situades al primer pis del teatre, amb una capacitat per a cent persones i una terrassa exterior de 255 metres quadrats.

Les havaneres celebren els 25 anys

20 de setembre. Prop de cinc mil persones assisteixen a la vint-i-cinquena Trobada de Cantaires d'Havaneres al Cor de Catalunya, amb la participació de 24 grups, l'animació de Gog i Magog i l' emotiu homenatge a un dels impulsors de la cantada, Ramon Codina, desaparegut recentment.

El Ricoh busca un milió d'euros

24 de setembre. Els membres del consell executiu del Bàsquet Manresa SAE es reuneixen amb l'equip de govern municipal i fan una crida als agents socials i les institucions polítiques del país per aconseguir el milió d'euros que necessita el club per mantenir l'equip a l'ACB, en no haver aconseguit el suport dels patrocinadors de l'any passat.

Els Convidats presenten el nou disc

27 de setembre. El teatre Kursaal acull l'estrena en directe del setè disc d'Els Convidats, *El millor dels somnis*, editat per CK i Alinyà Records, amb un so més elèctric i una banda ampliada per a l'ocasió. Al llarga de la nit, el grup repassa també els seus temes més coneguts. ■

Equilibrem el territori

Fem que els ajuntaments que tenen menys, tinguin més. Fem que hi hagi nous equipaments on més es necessiten. Fem possible que tots i cadascun dels 311 municipis de la província, al marge dels recursos de cada ajuntament, puguin oferir serveis de qualitat. Per a tu. Per a tots.

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Ibrahim Bakrimi: «Ens neguen la independència i silencien el nostre origen»

Una foto actual meva i una d'un castell on jo participava, que vam fer els Tirallongues el diumenge 14 de setembre, a la plaça Major

Sóc berber. Vaig néixer a la regió d'Ait Baamrane. Quan tenia un any els pares es van separar i amb la mare, embarassada del meu germà, vaig anar a viure a la capital, Sidi Ifni. Tinc 49 anys. Vaig estudiar literatura francesa a la universitat d'Agadir. Des de 1989 he viatjat per Europa: França, Suïssa, illes Canàries, fins que vaig arribar a Catalunya l'any 2007. Vaig ser armador d'un petit vaixell. Per desgràcia, en una nit de tempesta, hi va morir el meu germà, que n'era el capità.

Els berbers no som àrabs, som l'ètnia més important del nord d'Àfrica, però sempre ens han negat la independència i han silenciat el nostre origen. La troballa de dòlmens celtes al nord de l'Àfrica explica els berbers rossos i amb ulls blaus que viuen a les muntanyes. El 1980 sorgeix un moviment reivindicatiu dels nostres drets socials, culturals i de la nostra llengua prohibida: *Tifnagh*, que oficialment anomenem *Amazigh* que significa *home lliure*. A primària es pot impartir una hora de llengua berber, però com que no és obligatòria sovint s'opta per una altra activitat. El Canal 1 de televisió parla 15 minuts al dia en berber i la resta en àrab, i el Canal 2 parla en francès i en àrab a parts iguals. Tant al nord com al sud del Marroc hi ha focus reivindicatius dels nostres drets i per entrebancs que trobem en el camí no ens aturarem.

De sempre he estat vinculat a associacions esportives i culturals i durant set anys he fet de monitor de colònies d'estiu. El 1990 vaig fundar una associació de joves diplomats sense treball i encara avui no volen legalitzar-la. El 2005 vaig ser membre fundador de la Secretaria Local de Sidi Ifni-Ait Baamrane, com a representant de l'associació Tierra Verde. Agrupa diverses associacions amb l'objectiu de divulgar i reclamar al govern marroquí les promeses incomplertes durant anys. Per aquesta causa alguns dels meus companys actualment són a la presó. Sidi Ifni és la ciutat oblidada. El fet que estigui incomunicada per la costa i aïllada comercialment, provoca que la nostra principal font de riquesa, la pesca, no reverteixi en la població. Grans vaixells exploten el peix de qualitat i se l'emporten a d'altres indrets. Nosaltres només tenim accés al més barat i

n'hem de llençar tones. A la Secretaria tenim cinc reivindicacions. Volem que Sidi Ifni torni a ser província de la regió. Reclamem oportunitats de treball per als joves; és urgent que solucionin el problema que té el port amb la sorra, que fa que molts pescadors morin entrant i sortint a la mar. Reclamem que acabin la carretera de la costa Ifni-Tan Tan, que permetria que el transport de peix no s'hagués de fer per interior, per l'anomenada *porta del desert*, i arribés amb bones condicions. I la nostra darrera reivindicació és l'assistència sanitària gratuïta. Tot el que ens va quedar del colonialisme espanyol ens ho han expropiat. Tots els aparells de l'hospital se'ls van emportar a d'altres indrets del Marroc i de la meitat de l'edifici en van fer pisos. Amb 20.000 habitants tenim un sol metge i si no el pots pagar et poden deixar morir. Ni cap ajut, ni cap plaça de treball públic és per a la nostra regió.

Som un moviment pacífic, però si ens ataquen no dubtem a defensar-nos. En la manifestació del 2005, vam començar 1.000 ciutadans enfront de 8.000 soldats. Eren les nou del matí, avançàvem amb pedres a les mans i des de Rabat, desconcertats, va donar ordres que ens deixessin passar. Tot seguit fins a 15.000 persones van sortir al carrer a manifestar-se. Però el seu orgull ferit va culminar en la venjança del 7 de juny passat, el *dissabte negre* que mai no oblidarem. Convocada una nova manifestació, 14.000 soldats s'escampen per la ciutat, entren a les cases, saquegen, torturen, humilien, violen i fan moltes detencions. Els líders i els informadors dels fets van ser empresonats. El mes següent una caravana de solidaritat d'associacions de tot el país i de l'estranger ens va donar suport.

M'agrada Manresa i si tot va bé m'hi voldria quedar. Hi tinc un germà i hi he trobat bona gent. Però no oblidó el meu país i la meua gent que hi pateix i des d'aquí els vull ajudar. Per un berber és fàcil integrar-se a Catalunya, veig moltes similituds amb la nostra cultura i comprenc el país. Entenc que sou catalans, que teniu una llengua i cultura pròpies. Fa poc que m'he incorporat als Tirallongues amb la meua companya, m'agrada. Hi ha uns berbers que també fan uns castells humans, però sense pinya. ■

Web i teranyina

El món viu és una font inesgotable de fets increïbles i fenomenals que, malgrat tenir-los davant del nas, sovint no arribem a comprendre en tota la seva complexitat. Un d'aquests fets tan habitual com fantàstic és el de les teranyines parades per les aranyes per atrapar insectes. Els matins sense vent, després de la rosada de la nit i amb la llum encara baixa, és el moment per adonar-se de la gran quantitat de teranyines que hi ha fixades entre els arbustos.

Però a la vegada que admirem la precisa geometria en espiral de les grans teranyines, les aranyes que les teixeixen provoquen rebuig o fins i tot por a molta gent —sobretot a les dones, per què serà?. Les aranyes realment tenen verí que injecten amb la mossegada, però són molt poques les espècies que viuen aquí i poden fer-nos algun mal. El rebuig no és doncs justificat. En canvi, per als insectes voladors la situació és ben diferent. El seu és un món ple de trampes mortals en forma de teranyines enganxoses, quasi invisibles, on caure en qualsevol moment. Volar, viure, és un

nius d'aranya són fets també de fil de seda. L'aranya *Filistata insidiatrix* utilitza el fil com a ciment per revestir el seu cau excavat a terra i connectat amb el parany en embut que s'obre a la superfície. Les femelles de la família licòsids emboliquen tots els ous en un sol capoll que transporten lligat a les fileres fins que neixen les menudes aranyetes. Els mascles d'algunes aranyes teixeixen una teranyina de reclam al costat de la teranyina de captura de les femelles. Moltes espècies es fan un habitatacle o un sostre per passar desapercebudes mentre vetllen la teranyina. Finalment, aranyes petites es deixen transportar pel vent lligades a un fil de seda, com si fossin un estel. Un cop inventat el fil de seda, l'evolució li va trobant més i més aplicacions.

Fascinats pel poder de la teranyina, els humans hem copiat l'invent en les xarxes de pesca, hem donat múltiples simologies i aplicacions a l'espiral, investiguem les propietats físiques del fil de seda, imaginem superherois amb les capacitats de les aranyes i muntem estructures i organitzacions

esport de molt risc. Si per atzar es toca un dels in comptables fils de teranyina, les hores són comptades. Amb l'esforç desesperat per alliberar-se'n, l'insecte atrapat només aconseguirà embolicar-s'hi més. A l'aranya li ha arribat el plat a taula.

Les aranyes segreguen el fil de seda per unes glàndules situades a l'extrem de l'abdomen, anomenades fileres. Aquest fil és un material proteic que en contacte amb l'aire solidifica i adquireix una gran resistència.

Només les aranyes de la nombrosa família dels aranèids teixeixen les teranyines més típiques disposades en vertical i d'acord amb el model d'una sèrie de radis enllaçats per un llarguíssim fil en espiral. Els radis estan ben tensats per mantenir l'estructura, mentre que el fil en espiral queda lax per absorbir l'impacte dels insectes sense malmetre's. La vibració causada per la caiguda d'un insecte a la teranyina alertarà l'aranya que espera pacient. La majoria de teranyines són construïdes amb fils de dues menes, uns enganxosos a la zona de captura i d'altres que no ho són, damunt dels quals l'aranya es desplaça segura.

D'altres famílies d'aranyes construeixen models diferents de teranyines, disposades horitzontalment o en forma d'embut sobre mates i arbustos o penjades dels racons de les parets. A més dels paranyes de teranyina, el fil de seda d'aranya té altres aplicacions. L'aranya embolica en fil de seda l'insecte atrapat, guardant-lo com una mòmia egípcia. Els

en xarxa. Finalment, en un salt qualitatiu que recorda la invenció de la teranyina per part de les aranyes, teixim la nostra pròpia web, una teranyina gegantina per capturar el coneixement. Igualment fantàstic.

Per cert, entre els *websites* dedicats a la natura, anoteu-vos *El medi natural del Bages* a l'adreça <http://ichn.iec.cat/Bages/principal.htm>. És la contribució de la delegació del Bages de la Institució Catalana d'Història Natural a la teranyina universal del coneixement, on la majoria de les preguntes sobre la natura a la comarca de Bages troben resposta. ■

Fotos pàgina esquerra:

Teranyina de captura confeccionada per una aranya de la família aranèids.

Fotos pàgina dreta:

Femelles d'*Argiope bruennichi* (a l'esquerra) amb l'abdomen ratllat com un tigre i d'*Argiope lobata* (a la dreta) amb un ribetejat ondulat a l'abdomen, les dues espècies d'aranyes que construeixen les teranyines en espiral més grans i impressionants al Bages. Al centre, un mascle de la libèl·lula *Calopteryx haemorrhoidalis* ha quedat atrapat entre els fils d'una teranyina; no podrà escapar-se'n.

Projectes de vida de mil euros al mes

Desenvolupar un projecte de vida propi amb un sou que voregi els mil euros és cada vegada més complicat. La crisi amplia les dificultats dels mileuristes. En molts casos, arribar a final de mes obliga a retallar o, directament, eliminar les despeses de les quals es pot prescindir. Fins i tot s'arriba a concebre el temps en mesades. Ara, en aquesta etapa de recessió econòmica, la condició de mileurista, d'haver de fer malabars per arribar al primer de mes, s'aguditza i atrapa una franja més gran de persones.

LAURA FÍGULS

Si bé el neologisme de *mileurista* va néixer com a descripció d'una generació de joves perplexa davant un present que se'ls havia promès millor, on podien escollir amb llibertat i on gaudien d'igualtat, cada vegada són més les persones que, independentment de l'edat, s'identifiquen amb el *mileurisme*, un terme lligat al projecte de vida de cadascú. Mil euros no es poden estirar i plegar com una acordió, però poden cobrir més o menys necessitats. Depèn de la situació de cada persona. Amb tot, viure amb un sou que voregi els mil euros i desenvolupar un projecte de vida propi és difícil de conciliar. Rosa Serentill, professora d'economia de l'IES Pius Font i Quer explica que «pot ser suficient, però és poc per a qui vol independitzar-se. Els lloguers es troben a una mitjana de 500 euros al mes. Més de la meitat del sou se'n va al lloguer i a les despeses addicionals, com l'aigua, el gas i el menjar. I el mínim oci que es pot tenir. Queda ben poc, després».

«El mileurista de 2008 es troba en una incertesa total i amb una mica de desengany. 'Per què he estudiat tant?', es demana. Per un futur millor, per una casa pròpia, i resulta que ha de compartir pis o quedar-se a casa els pares. Tot el temps i tot l'esforç no els serveix per tirar endavant sols. El problema del mileurista és greu i decebedor», opina Mercè Gómez, responsable de política institucional de la UGT, que hi afegeix que «aquest és un retrat robot d'una persona amb estudis superiors, un sector de la societat que, teòricament, està bé –matisa Gómez–. En el cas de les persones i no tan joves que estan soles,

que només treballa un en la unitat familiar, aquesta ja no és una situació amarga, sinó molt complicada».

Un dels principals problemes, però, és que un percentatge elevat de treballadors no arriben a ser mileuristes. El

Dues joves en un pis de *mileuristes* a Manresa (foto: Francesc Rubí)

42,7% dels assalariats catalans cobraven, com a màxim, al voltant de 1.000 euros l'any 2005, segons les últimes dades disponibles de l'Institut Nacional d'Estadística (INE). Així ho va recollir Antón Costas, catedràtic de política econòmica de la Universitat de Barcelona, a l'*Anuari Sociolaboral* de la UGT de Catalunya, on alertava de la «bretxa entre els salaris i el cost de vida, una evolució dispar que afecta un col·lectiu cada cop més ampli de treballadors». Prop de la meitat dels assalariats catalans es belluguen, doncs, en la franja entre el salari mínim interprofessional, que es va establir en 600 euros al mes per a l'any 2008, i els 1.000 euros. Mercè Gómez sentència que «un salari inferior als 1.000 euros és una llum vermella» i hi afegeix que «no és un bon sou i, encara menys, amb relació als estudis que algunes persones han acumulat, encara que si aquest fos el salari mínim seria una fita important».

Carles Manzanares, secretari d'organització de Comissions Obreres (CCOO), remarca que la vida del treballador no es circumscriu en l'àmbit laboral, els salaris sempre van en relació al

que els envolta. «La majoria de convenis, amb la clàusula de revisió salarial, permeten que s'actualitzi el sou al nivell que puja l'IPC. Però hi ha una sèrie de conceptes, el preu dels quals ha incrementat d'una manera desaforada, que repercuteixen directament en el salari. Si vas a treballar a Sabadell, per exemple, i la benzina cada cop és més cara, aquest increment repercuteix en el salari», exposa Manzanares. Per a Ramon Noguera, però, transportista d'una empresa de congelats i pare de família, «un sou de 1.000 euros és baix aquí; la meua dona és de Canàries i aquest agost hi vam viatjar; allà veus que 1.000 euros donen per molt més, ja que, només d'entrada, la benzina i el menjar són molt més barats i, de la mateixa manera, molts altres productes».

Fer-se gran

El mileurisme es planteja, en alguns casos, com una etapa transitòria, entre la joventut i l'edat adulta. «Per sort, considero que he pogut superar l'etapa mileurista, que és dura. Estic satisfeta perquè arribar on sóc m'ha costat molt. He pogut subsistir, perquè m'he sabut

adaptar al que cobrava», remarca Montse Ruiz, que treballa en una agència de comunicació a Barcelona. Ruiz té 28 anys. Després de llicenciar-se en periodisme per la Ramon Llull, va cursar un màster en Comunicació digital, va empalmar amb un postgrau de Periodisme radiofònic i televisiu i després va completar un postgrau de Màrqueting i organització d'actes. A més, va començar la llicenciatura en Ciències Polítiques a la UAB, titulació que ara cursa a distància. «Des que vaig acabar la carrera, cada any he estat estudiant», explica Ruiz, que, a més, ha conjugat aquesta formació amb l'exercici professional. Va estar un any i mig en pràctiques i va treballar a la redacció d'un mitjà d'informació comarcal. Més tard, va treballar a Andorra durant un any i mig, va ser cap de redacció d'un diari gratuït i va dirigir una revista.

«La meua feina consistia a treure'm un títol», puntualitza Dani Badia, de 31 anys, doctor en biologia amb una tesi sobre la Cristal·lografia de proteïnes. Badia va tornar, el Nadal passat, de Suècia, on va estar fent el postdoctorat durant dos anys. Des del juny que té un contracte, amb un sou superior als 1.000 euros, en un grup d'investigació de Barcelona. Badia explica que el mileurisme l'ha patit bastant «si bé sempre he tingut expectatives de millorar ja que estava en formació. Suposo que deu ser molt més fòrum tenir un sou de 1.000 euros quan ja ets gran. A tot arreu demanen una sobrecàrrega de títols i experiència quan només tens 23 anys. I la tesi és una gran manera de demostrar que tens experiència; per això, estava disposat a treballar, al principi, sense cobrar. No et pots quedar de braços plegats enviant currículums», diu Badia, que insisteix que «fer la tesi, en el meu cas, era una possibilitat ràpida de formació i experiència; després de fer biologia encara és més complicat trobar feina».

Per la seva banda, Montse Ruiz corrobora que l'experiència és el que li ha permès de «traspasar la frontera de ser mileurista. Demostrar que sóc una bona professional, o si més no que m'han considerat una bona professional i vàlida en les tasques que m'encarregaven, m'ha possibilitat el salt». La Montse viu amb la seva parella a Manresa i explica que «quan fas el pas, penses que camines per no tornar a casa dels pares; per tant, necessites una seguretat econòmica que et doni la garantia que iniciés una nova etapa. Per sort he pogut treballar sempre de la meua professió i anar millorant. El meu futur? Incert. Segurament ara és una de les èpoques més estable, de què estic gaudint més i on tinc perspectives de tirar endavant. Però en Periodisme, parlar de futur, és

■ **Mercè Gómez:** «Un salari per sota dels 1.000 euros és una llum vermella. El mileurista de 2008 es troba en una incertesa total i amb una mica de desengany. Per què he estudiat tant?, es demana»

■ **Dani Badia:** «La tesi és una gran manera de demostrar que tens experiència. Estava disposat a treballar sis mesos sense cobrar, perquè a tot arreu on vas et demanen experiència»

complicat. Estic preparada per adaptar-me a qualsevol situació; pau i que duri la que tinc, però el que vingui, vindrà».

Dani Badia constata, per la seva banda, que «en investigació sempre és una època transitòria. Està muntat d'una manera molt jeràrquica dins el contracte: la beca, el contracte postdoctoral, 'de retorn', el contracte de cap de grup preparatori per a quan es convoquin les oposicions i, aleshores, presentar-t'hi. És com una piràmide on has d'anar superant escalafons». Aquests contractes estableixen clàusules excloents per evitar, segons Badia, que «un estrat de la 'piràmide' es saturi, però llavors queden graons entremig amb molts professionals, que tenen anys d'experiència però que no tenen l'opció de demanar el contracte que els pertocaria. Molta gent s'ha de buscar la vida». Per això, Dani Badia explica que, quan acabin aquests tres anys que té de contracte, amb el programa d'investigació Juan de la Cierva, «sempre queda l'opció de marxar fora, de tornar a marxar i fer un altre postdoctorat».

La llei del mercat

Dani Badia viu ara a Manresa amb els seus pares i està buscant pis a Barcelona per «proximitat amb la feina i perquè m'agrada viure en aquesta ciutat», on va compartir pis durant l'època del doctorat. «Ara ja m'he fet gran i no vull compartir pis. És igual si és de lloguer o de compra, demanaria un préstec hipotecari, però és que no trobes res a un preu raonable, és demencial, és totalment abusiu», explica el Dani. Per la seva banda, La Montse recorda que quan va anar a treballar a Andorra «no em podia permetre el luxe de buscar un pis per a mi sola. Em vaig adaptar a les necessitats i vaig compartir-ne perquè no en podia afrontar totes les despeses. Sent mileurista, no et pots plantejar de pagar totes les despeses que comporta un habitatge. El mileurista, per nassos, tal com està el mercat, l'economia i el nivell de vida, té poques solucions, viure amb els pares, amb parella o compartir pis». I conclou amb humor: «Els pares estan obrint de nou les portes de casa als fills, i els fills plorant i els pares contents, o viceversa».

L'informe d'inclusió social de 2008 de la Fundació Un Sol Món de Caixa Catalunya revelava que la meitat de joves d'entre 26 i 35 anys que viuen amb el seus pares serien pobres si s'emancipessin. Mercè Gómez, des de la UGT, ho ratifica: «No poden arribar a final de mes amb aquest salari, ni comprar un pis, ni pagar un lloguer. Cal veure quanta gent s'ajunta per compartir pis. Mileuristes? Encara hi ha molta gent amb sous inferiors». «Compartir pis era la manera d'anar a viure fora; jo sola no me'l podria pagar», coincideix Montse Forradelles, de 23 anys, que comparteix pis a Manresa, des dels 21, amb tres amics. Treballa com a cambrera i cobra una mica més de 1.000 euros. Forradelles se sent còmoda i ho contempla com una etapa que ha de durar. «Ja es veurà, però, en principi, és per a uns quants anys», apunta també Mireia Casellas, una de les actuals companyes de pis de Forradelles. Casellas té 26 anys, és metgessa i cobra més de 1.000 euros.

La professora Serentill subratlla que la pobresa de recursos per poder afrontar les despeses, principalment les de l'ha-

Tintoreria

Gros

Tintoreria **RÀPID SEC**

Sant Cristòfol, 48 - Tel. 93 873 73 67 - C/ de la Pau, 44 - Tel. 93 873 16 17

■ **Manuel Gómez:** «Només gasto en el 'cafetoner' de cada matí. No tenim grans despeses; no en podem tenir. La pensió és per comprar l'aigua i l'arròs. La sort que tinc és que el pis el vaig comprar baratet»

■ **Carles Manzaneres:** «Hi ha una disfunció entre la formació i el mercat de treball. La formació que puguis rebre no és una garantia, en aquest país, de trobar una feina fixa en el sector»

bitatge, comporta una increment dels lloguers, noves formes de viure i, fins i tot, «decisions dràstiques». «Conec gent que paga la hipoteca d'un pis, que el posen de lloguer i ells han anat a viure amb els seus pares. Hem arribat a aquesta situació, gent que no pot assumir totes les despeses en el context de crisi i han hagut de llogar el seu propi pis. I no només passa amb els joves, són parelles casades», concreta.

«Una persona mileurista no pot demanar una hipoteca ara», explica Ramon Fitó, delegat de l'oficina de la plaça dels Infants de Caixa Catalunya, després de teclejar l'ordinador per obtenir els resultats d'una simulació emmarcada en el context actual. «Si ens situem en una hipoteca mitjana, de 180.000 euros (30 milions de pessetes), i la comptem a un tipus mitjà, que ara podria sortir a un 6,5%, a un termini de 40 anys, que ja és mitja vida, hauria de pagar 1.050 euros al mes. Aquesta quota exclou automàticament moltíssima gent. Matemàtica pura. Però no els exclou ningú, és la llei del preu que els elimina. Un mileurista sol s'ha de quedar a casa, i la trista rea-

litat és aquesta. Quantes persones poden pagar una quota de 1.050 euros al mes? Individualment, molt poques; amb parella, s'hauria d'estudiar», es lamenta Fitó.

Ramon Noguera manifesta que «quan acabi de pagar la hipoteca, probablement ja estaré jubilat; deu ser el somni de molta gent, no haver d'amoïnar-se per pagar casa teva». Fitó raona en una altra simulació: «Quina quota pot pagar un mileurista? Entre 350 i 400 euros al mes, 500 apurant molt, però no trobarà una hipoteca, al preu del mercat, que tingui aquesta quota. Així, si ens situem en una hipoteca de 90.000 euros (15 milions de pessetes), que és la que podria pagar un mileurista, no podrà comprar pràcticament res». Fitó remarca que la demanda d'hipoteques ha baixat molt en un any i l'exigència a l'hora de concedir-ne ha pujat. «Dos anys enrere, el nivell d'exigència no era tan alt, era una mica més lax, i ara s'ha endurit bastant, s'ha de filar molt més prim en una relació clara entre els ingressos i la quota que s'haurà de pagar», explica. A més de la baixada de

préstecs hipotecaris, entre els que es demanen i els que es concedeixen, les entitats bancàries han notat l'augment de persones que no poden pagar. Ramon Fitó ens diu que «no només es tira més de targeta, sinó que es nota l'increment de les dificultats per retornar el deute».

Tallar just

El sou de Ramon Noguera ronda els 1.000 euros i el de la seva dona, no hi arriba. Noguera explica que li és complicat arribar a final de mes. «El que hem de fer és tallar just; vas sumant l'escola dels dos fills, els llibres i la hipoteca, i arribem a final de mes com podem». Forradelles i Casellas s'anoten les despeses personals en una llibreta, a banda de les que comparteixen entre els quatre llogaters. «És per saber què en faig, dels diners. És més fàcil de controlar. Quan era 'més mileurista', de vegades em trobava que no en tenia i no acabava de lligar on havien anat a parar», explica Forradelles. Els quatre inquilins del pis paguen conjuntament el lloguer, les despeses del gas, el llum i l'aigua, i el menjar. A tall individual, l'assegurança del

EL RACÓ DEL MOBLE USAT

30 ANYS D'EXPERIÈNCIA EN LA COMPRA I VENDA DE MOBLES

Pge. Ferrer, 22-24-26 08240 MANRESA Tel./Fax 93 873 94 72 www.lasguias.com/elracodelmobleusat

cotxe i el combustible i les activitats d'oci. *«I el videoclub»,* afegeixen rient.

Dani Badia, que, de moment, no paga habitatge, repassa el seu cas: *«Anar a treballar ja em costa uns 250 euros al mes; el transport fins a Barcelona i quedar-me a dinar allà. La resta del que gasto la destino a l'oci. Com que visc a casa dels pares, no tinc més despeses grans i, així, puc anar estalviant».* L'excel de despeses de Montse Ruiz es concreta *«en l'habitatge, incloent menjar, llum, gas, aigua; tot el que implica viure en una casa que no és la dels pares. La següent despesa són els desplaçaments per anar a treballar, ja que visc a Manresa i treballo a Barcelona. És una despesa que afronto per comoditat a l'hora de desplaçar-me i arribar a la feina en condicions».*

«Arribo just a final de mes; però, per seguir endavant, s'ha de treballar dur; això ho he tingut sempre molt clar; ningú et regala res», explica, sense queixar-se gens, Mohammed Benaissa, que envia una part del salari als seus pares, que viuen al Marroc. Una altra part la destina al lloguer i a les despeses bàsiques, com el menjar. I el que li queda, depenent del mes, és un raconet,

petit, per estalviar. El sou de Benaissa depèn dels clients de la seva barberia, de vegades voreja els 1.000 euros, de vegades no hi arriba. *«En aquests moments de crisi, no ve gaire gent»,* diu al compàs de la seva mirada, que ressegueix la barberia mig buida. *«Alguns em demanen que els fïi, i no hi tinc cap problema perquè són els meus clients, han vingut sempre i els conec»,* diu. Benaissa és de Tetuan. Fa vuit anys que viu a Manresa i el mateix any 2003 va obrir la Barberia Tetuan. Després del batxillerat, va formar-se en perruqueria i en té el títol d'oficial de primera. A Manresa, ja hi tenia familiars i es va instal·lar, d'entrada, amb els seus oncles. El seu projecte era muntar una barberia per poder exercir la seva professió. Fa sis mesos que el Mohammed va anar a viure amb un amic en un pis de lloguer, *«era la manera per compartir despeses, ja que abans, amb els meus oncles, no en tenia gaires. Em considero afortunat, ja que tinc algun client que no va poder fer front a totes les despeses i la seva dona i els seus fills van haver de tornar al Marroc».*

«Només gasto en el 'cafetoner' de cada matí, perquè ara ja no em puc

prendre la copa. No tenim grans despeses; no en podem tenir. La pensió és per comprar l'aigua i l'arròs», explica Manuel Gómez Maeso, que va una estona, cada matí, a l'Esplai, de la Fundació La Caixa, prop de casa seva. Té 80 anys i cobra una pensió de 600 euros des de fa 20 anys, quan es va jubilar als 60. Treballava al sector del metall. *«No donen per gaire, 600 euros»,* declara. A la Cañada de Hoyo, a Conca, va estudiar fins als 11 anys, quan va començar a fer de pastor. Després va exercir com a llenyataire i en el sector de la construcció fins que, quan tenia 27 anys, el 1955, va arribar a Manresa. Al principi, vivia en un pis de lloguer, que es va acabar comprant. *«La sort que tinc és que el pis me'l vaig comprar baratet».* A cura seva té l'esposa i dos fills, que viuen a casa amb pensions contributives. *«Per viure amb comoditat, econòmicament, hauria de cobrar una mica més de 1.000 euros»,* ens diu. Els seus dos amics, amb qui comparteix la taula i l'estoneta dels matins, bromegen si el fet de respondre les preguntes els apujarà les pensions mentre el Manuel respon divertit i amb una rialla generosa.

La generació mileurista

Sara Moreno, doctora en sociologia, descriu els mileuristes com *«aquella generació filla dels primers anys de democràcia espanyola, que creix en un context on socialment s'accepta la igualtat d'oportunitats però, a la pràctica, perduren les desigualtats. Una generació que acudeix massivament a la universitat—l'estat espanyol registra els índexs més alts de titulats universitaris d'Europa— amb el suport d'uns pares que aposten per la mobilitat social dels seus fills i filles. Una generació privilegiada fins que fa la transició a la vida adulta, quan es troba amb la precarietat del mercat laboral i la dificultat per formar la pròpia llar».* Mileurista ha estat el neologisme que ha tingut més èxit per descriure aquesta generació. El terme va néixer quan Carolina Alguacil, que exercia en una agència de publicitat de Barcelona, va enviar una carta a *El País* titulada *Jo sóc 'mileurista'*, publicada el 21 d'agost de 2005. Després

de comparar el seu sou amb el d'amics de Berlín, on havia viatjat aquell estiu, Alguacil s'indignava per la condició de ser mileurista, una jove molt ben formada i especialitzada, acadèmicament, que, sense la possibilitat d'estalviar, vivia al dia. *«De vegades és divertit, però ja cansa»,* retronava a la carta. JASP (Jove, malgrat que sobradament preparat) és una altra invenció, d'un anunci de cotxes, que també va quallar per condensar aquesta generació.

Moreno analitza que els mileuristes *«pateixen la 'llibertat atzarosa', ja que neixen en un context democràtic que no els imposa cap projecte de vida explícitament, però que la realitat de la vida quotidiana els fa sentir perduts, viuen el desencant de les promeses no complertes i, sobretot, la manca d'igualtat d'oportunitats real».* Sara Moreno insisteix en les desigualtats socials a l'hora de desenvolupar el projecte de vida personal. *«Més que una trajectòria vital unitària, emergeix una pluralitat de trajectòries que, inevitablement, no s'escapen de la marca que deixa la classe social, el gènere i l'ètnia».*

CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA MONTSERRAT
Carrer de Jaume I, 8, 2n - Tel. 93 872 17 07 - manresa@cpln.cat

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

Nous termes per al català

Termes d'esports com ara aikido, bowling, full-contact i kendo són algunes de les noves formes aprovades

El *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (núm. 5181, de 25 de juliol de 2008) recull més de cent cinquanta nous termes normalitzats pel Consell Supervisor del TERMCAT durant el primer quadrimestre de l'any 2008.

Els termes aprovats pertanyen als àmbits dels esports, els audiovisuals, les ciències de la vida i la salut, les finances i la informàtica. Entre els termes aprovats de l'àmbit de l'esport destaquen formes com *aikido, bowling, full-contact, kendo, kick-boxing, quadriatló o taijitsu*.

Un altre bloc el constitueixen els termes de l'àmbit dels mercats financers, entre els quals s'inclouen les denominacions *broker* (com a sinònim de *mediador*), *dealer, negociant* (com a alternativa catalana a l'anglès *trader*), *capital flotant, assegurança de multiinversió (unit link, en anglès), cupó corregut o warrant*. D'altra banda, s'han fixat termes de l'àmbit mèdic (*espòting, transparència nugal*) i també de biologia cel·lular (*pinçament de membrana*).

També són destacables alguns termes de l'àmbit de la informàtica (*magatzem de dades*, com a alternativa a l'anglès *data warehouse*; *aparador de dades*, per a *datamart*, i *repositori*) i la forma normalitzada de l'àmbit dels audiovisuals *com-s'ha-fet* per a l'anglicisme *making of*.

Tots aquests termes i les seves corresponents definicions són consultables al web del TERMCAT, a través de la Neoloteca (<http://www.termcat.cat/neoloteca>).

El TERMCAT és un organisme amb participació de la Generalitat de Catalunya,

l'Institut d'Estudis Catalans i el Consorci per a la Normalització Lingüística que s'encarrega de coordinar les actuacions terminològiques en llengua catalana.

Més informació a www.termcat.cat

■ **Begonya Cubo:** «Des de Nadal que arrosseguem una forta davallada d'ofertes de treball i les poques que hi ha no arriben a 1.000 euros. Les empreses han de fer equilibris per mantenir la plantilla actual»

■ **Rosa Serentill:** «El mercat està saturat i, en aquest context de recessió econòmica, cada vegada ho estarà més. Encara que estiguis molt qualificat, et veus obligat a agafar-te a la feina que trobes»

Saturació i disfunció

«El mercat està saturat i, en aquest context de recessió econòmica, cada vegada ho estarà més», preveu Rosa Serentill. Begonya Cubo, destaca que la borsa de treball, el principal servei del CIO, «arrossega, des de Nadal, una forta davallada d'ofertes i les poques que hi ha no arriben als 1.000 euros. Quan anem a una empresa a captar vacants, ens responen que el que han de fer són equilibris per no haver de retallar la plantilla actual». Mercè Gómez enquadra els mileuristes en la recessió econòmica: «És una crisi galopant que va arrossegant molta gent i, a més, a l'hora de negociar un conveni col·lectiu, els empresaris hi són molt més reticents que anys anteriors, en part perquè la crisi els afecta molt», reconeix.

Malgrat que en època de crisi s'accentua aquesta saturació, els problemes del mercat tenen una base estructural. Carles Manzanares apunta, d'entrada, a «una disfunció entre la formació i el mercat de treball», que entronca amb el mileurista arquetípic, jove i molt qualificat. «La formació que puguis rebre no és una garantia, en aquest país, de trobar una fina en el sector», sentència el representant de CCOO. Rosa Serentill i afegeix que «encara que estiguis molt qualificat, et veus obligat a agafar-te a la feina que trobes i conformar-te amb el sou».

D'altra banda, Manzanares també fixa, com una altra causa dels salaris baixos, la diversificació de les categories professionals en els convenis: «Tantes variacions provoquen una disminució del salari». I, en darrer terme, Manzanares remarca els

«contractes de formació i dels becaris. Per ser una gent formada, amb llicències i màsters, els sous són bastant baixos». Dani Badia, però, des de la seva experiència, assegura que «s'han augmentat molt els recursos en investigació, i sembla que no s'abandonarà aquesta aposta; les perspectives són molt millors que quan vaig començar». Amb tot, Badia reconeix que «ha augmentat el nombre de gent que fa la tesi i la piràmide se satura; s'han injectat diners, però no en els llocs més necessaris. Continua saturada, però el que ha resultat és que la 'piràmide' s'ha eixamplat. A més a més, la feina d'investigador no està ben remunerada, ni a l'estat espanyol ni a Europa».

El secretari d'organització de CCOO reclama potenciar la formació profes-

EL CAE
Plaça del Mil·lenniari, s/n
Manresa
93 872 57 89
www.elcae.org

Cursos i monogràfics 2008-2009

Curs de Monitors i Monitores d'Activitats de Lleure Infantil i Juvenil
Curs de Directors i Directores d'Activitats de Lleure Infantil i Juvenil
Curs de Monitors i Monitores de menjador escolar
Monogràfics d'educació en el lleure: animació, jocs, recursos, etc.

Guitarra
Gestió d'associacions
Aula de teatre
Animació a la tercera edat

Programació completa a www.elcae.org

Inscripcions obertes

■ **Montse Ruiz:**
«Treballar poques hores, amb un bon sou i a prop de casa són premisses que només aconseguixen alguns escollits. Quan ets novell has de buscar-te la vida on sigui»

Carles Manzanares comenta que «malgrat les dificultats, sobretot inicials, l'etapa laboral comença amb un salari, però segurament la majoria de professionals milloraran la seva categoria professional».

La crisi i el treballador

Mercè Gómez no creu que s'hagi de lligar la crisi amb el benestar del treballador: «La crisi no l'han de patir els treballadors, ni una persona que necessiti una cobertura mèdica, ni anar a estudiar, ni una ocupació. Si es carrega a sobre dels treballadors, anirem endarrere». No obstant això, els assalariats pateixen la disminució de poder adquisitiu que comporta la crisi, així com l'increment de l'atur, una altra perill que amenaça el treballador. Rosa Serentill fa balanç: «S'hauria d'haver aprofitat més aquesta època de creixement econòmic per millorar la condició de vida d'alguns sectors, com la dels pensionistes, ja que alguns s'ho passen molt malament. Cada vegada hi ha més gent al llindar de la pobresa; no s'ha fet el que s'hauria hagut de fer. Ara s'ha vist que l'hem 'pifiat'; s'haurien d'haver aprofitat aquests anys per millorar els aspectes socials, així com fomentar d'una manera contundent la innovació, recerca i el desenvolupament».

Mercè Gómez i Rosa Serentill coincideixen que hi ha hagut una «manca d'anticipació i control» d'aquesta crisi. D'una banda, la professora d'economia recorda que la dinàmica econòmica es mou per cicles i que tard o d'hora el creixement econòmic havia de frenar. «Fins ara hi havia un boom desenfrenat, hi havia un desfasament entre la realitat i el que s'oferia. Tot estava massa disparat, els preus i els factors de producció», repassa Serentill. Malgrat el curs dels cicles econòmics, Serentill analitza que «hem entrat en una dinàmica que s'endureix. El fet que pari la construcció, un dels motors de l'economia, frena altres sectors». De l'altra,

sional com a corrector, «ja que és una molt bona via d'inserció laboral i de qualificació personal». Per a Carles Manzanares, «no hi ha prou alumnes matriculats per una mena de descrèdit de la formació professional. Durant aquests anys de creixement econòmic, es demanaven persones qualificades en el sector de l'automoció i de la construcció. I aquests no són professionals que surten de l'àmbit universitari. Són treballadors que haurien d'haver rebut una formació professional; en canvi, són joves que acaben l'ensenyament obligatori i que salten directament al mercat de treball». Rosa Serentill també apunta en aquest sentit i destaca que és necessària una major especialització i la finalització dels cicles formatius «per preparar bons professionals». «La via és cap aquí, en la formació», coincideix Begonya Cubo, del Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació (CIO) de Manresa. El CIO ofereix cursos de formació ocupacional, que depenen del departament de Treball, a diferència de la formació professional, reglada pel departament d'Educació. «El que intentem és potenciar la formació; si d'aquí a un any, la

situació millora, almenys poder sortir al mercat amb una qualificació major», remarca Cubo.

Rosa Serentill constata que «els bons lampistes, llauners o fusters continuen tenint feina, malgrat la davallada». Begonya Cubo ho confirma: «El que sempre ens demanen són professionals per treballar en les instal·lacions, electricistes o llauners, amb formació o amb experiència». Altres professions que es mantenen són, segons Cubo, els administratius, amb títol, amb coneixements de comptabilitat i amb anglès, i també els delineants especialitzats en mecànica, «ja que al Bages hi ha molta empresa de metall que té aquesta demanda».

Montse Ruiz, centrant-se en la seva experiència com a periodista, opina que «de feina n'hi ha, però s'ha de buscar i has d'estar disposat a renunciar quan no hi ha més remei. Treballar poques hores, amb un bon sou i a prop de casa són premisses que només aconseguixen alguns escollits, per dir-ho alguna manera. Quan passes la fase de novell i vols treballar, has de buscar-te la vida a on sigui». En aquesta línia,

Mercè Gómez manifesta que «nosaltres no som grans economistes, i potser ho hem notat des de Nadal. Però si hem escoltat els entesos, aquesta recessió no és d'ara, ja ho veien i avisaven que passaria. Ens n'hem adonat quan l'hem tingut a sobre». Serentill explica que «quan perceps una renda, fas un pressupost del que tens per pagar el mes. I notes que algunes partides s'han incrementat i intentes rebaixar el consum, fet que repercuteix en l'economia, sobretot la domèstica. És una roda, baixa el consum, les empreses no venen tant, no produeixen tant, no necessiten tants treballadors, hi ha més atur i torna a començar. Si cau una fitxa, arrossega la majoria del dòmino».

Pel que fa a la tasca dels sindicats, tant CCOO com UGT mantindran les seves propostes. Manzanares apunta que «quant a la negociació col·lectiva, intentarem treballar perquè el salari mínim sigui de 1.000 euros. La pedra de toc són les clàusules de revisió salarial». Mercè Gómez defensa que els sindicats ja han proposat moltes mesures: «Si els que tenen el poder i les competències escolten tots els agents socials, i parlem entre tots, cadascú amb el seu gra de sorra, potser no trobarem la fórmula màgica, però almenys sorgiran algunes solucions. La cohesió social implica que el govern, del color que sigui, escolti i prengui mesures». Gómez insisteix que «si no hem sabut afinar les polítiques socials en un moment de creixement econòmic, ho haurem d'assumir ara. Quan hi ha un problema, la solució no és mirar cap a un altre costat, sinó buscar mesures que realment puguin pal·liar els efectes negatius i aportar solucions vàlides». Carles Manzanares assenteix: «No és casualitat que el símbol xinès per escriure 'crisi' sigui el mateix que per escriure 'oportunitat'». ■

AR/ESPILL

ARMARIS A MIDA

sense obres

C. Cos, 31 baixos
Tel. 93 872 94 33
Fax 93 875 31 04
08240 Manresa

Per a anuncis en aquesta revista...

Casa fundada
l'any 1963

C/ Urgell, 38 - Tel. i Fax 93 872 43 86 - MANRESA

ORTOPÈDIA MAZA

Treballem per donar solucions

- BOTIGA D'ORTOPÈDIA

- ORTOPÈDIA TÈCNICA

- ORTOPÈDIA ESPORTIVA

- SERVEI DE PODOLOGIA

Sant Josep/Tortonyes, 1-3 - MANRESA - TEL. 93 873 68 00

DISSENYEM LA TEVA IMATGE

Cartells de gran i petit format,
sobre suports i acabats d'alumini.

Estampació de Samarretes,
Mouse pad, Puzzles, Carpetes, etc...
amb vinil, transfer, serigrafia.

Displays i Publicitat.

Retolació petit format.

Targetes, papereria, disseny...

Barcelona, 88 • 08242 Manresa
Tel. 93 878 42 90 • Fax 93 878 42 92

Av. Bases de Manresa, 49 • 08242 Manresa
Tel. 93 874 37 05 • Fax 93 873 68 39

remsa@remsa.es • **www.remsa.es**

JOSEP M. OLIVA

jmoliva@elpou.cat

El valor i el preu

Hi ha roba de marca i sabates de marca. Hi ha rellotges de marca i cotxes que valen tres vegades el que costa un altre. Un pot anar ben vestit i ben calçat per un preu molt més econòmic o pot saber l'hora amb la mateixa precisió amb un rellotge de trenta euros. I un pot anar d'un lloc a un altre en un cotxe mitjà, gairebé amb la mateixa comoditat que amb un de molt més car. Són objectes que s'encareixen per dur un nom de prestigi i que quan la gent els compra gairebé sempre és com si necessités justificar-se: «A la llarga

és una roba que et dura deu vegades el que et pot durar una de barata, si ho vas a mirar et surt a compte»; «Poden ser cares, però hi camines que sembla que no portis sabates, m'estimo més estalviar amb una altra cosa i que no em facin mal els peus»; «Tenir un rellotge com aquest era una il·lusió que tenia des de feia molts anys, l'únic caprici que m'he donat, d'altres se'ls gasten en altres coses»; «És un cotxe que val cinc milions però surts a la carretera i t'hi sents segur, i per mi la seguretat no té preu». Si creguessis que et parlen amb sinceritat t'acabaries pensant que els qui compren roba barata no saben estalviar, que els que es compren sabates a un preu normal en lloc de peus deuen tenir unglots com un cavall i que els qui van amb un Opel Corsa és que són uns inconscients que no els importa

jugar-se la vida a la carretera. Pel que fa als qui es compren objectes purament sumptuaris, sense cap més justificació que el de posseir un article de luxe, el millor és no qüestionar la seva elecció. T'exposes que et diguin que amb els seus calés fan el que els sembla i que no ets ningú per demanar-los explicacions –que és un argument irrefutable, mireu-vos-ho com vulgueu. Tot i així, abans que es parlés d'aquesta crisi que ja comença a fer-se sentir, molts utilitzaven una altra justificació més suau. Es queixaven que l'euro ho havia encarat tot molt, que els sous eren baixos i que costava arribar a final de mes. I quan els insinuaves que potser es podia viure dignament sense anar a passar un pont a Nova York, gairebé sempre et contestaven: «Home,

es que si treballes tota la setmana i al final no et pots permetre ni això...». I tu havies d'adoptar un posat comprensiu i fer veure que ho entenies. Fer veure que entenies que treballar quaranta hores en un despatx et dona dret a tenir casa amb piscina, un cotxe per a cada un de la família, dur els nens a passar les vacances a Irlanda i anar a dinar al Bulli per celebrar els vint anys de casats. És més, gairebé els havies d'animar dient que si t'havies d'estar d'aquestes coses, de la vida ja no se'n podia dir vida.

Vista la voràgine consumista a la qual molts s'han abocat tot creient que el dret a tirar de veta els era atorgat en l'article 31 dels Drets Humans, havia pensat que ja poques besties em podrien venir de nou. Però vet aquí que una altra vegada, i com em passa amb tantes coses, la realitat m'ha tornat a sorprendre. A l'aparador d'una botiga d'alimentació amb una oferta adreçada als gourmets, –estic segur que no és l'únic lloc de Manresa on se'n pot trobar– he vist diverses ampolles d'aigua –de pura aigua mineral, com la Font Vella però d'importació– a cinc-centes pessetes el litre (tres dels moderns euros). No em vaig fixar d'on venia i és ben possible que els quilòmetres de viatge que ha pogut fer aquella ampolla ja deuen valdre una bona part del seu preu, però em nego a creure que la satisfacció al paladar que pugui proporcionar una d'aquelles aigües costi el que en fan pagar. Ja hi ha qui es qüestiona el consum d'aigua embotellada pel que suposa de despesa mediambiental tenint en compte el procés d'envasat, el transport, el plàstic utilitzat en la seva elaboració... Però gastar-se cinc-centes pessetes en una ampolla d'un litre d'aigua ja no admet discussió. Pel que té de simbòlic l'aigua, en un món on fa tanta falta, pagar tres euros per una ampolla em sembla més greu que gastar-se'n deu mil en un Ròlex. Vist des d'un punt de vista ètic em sembla immoral; vist des del pur sentit comú em sembla tan forassenyat com si als antípodes paguessin cinc-centes peles per una ampolla de la font de les Tàpies. ■

A l'aparador d'una botiga dedicada als gourmets he vist ampolles d'aigua d'importació a 500 pessetes el litre

altecom

Internet de banda ampla professional
Allotjament i registre de dominis
Allotjament de servidors als Datacenters
Servei de Telefonia IP / Veu IP

C/Barcelona, 2 - Manresa - www.altecom.cat - altecom@altecom.cat - 902 123 902 i 93 874 20 59

LAURA COLLDEFORNIS

ANTONI TORRA

De Belfast estant

Torno a ser a Belfast! Ara ja fa un any que estic voltant per terres de parla anglesa (i irlandesa). El setembre passat vaig començar l'aventura a Belfast, al febrer em vaig involucrar en un projecte a Cambridge sobre persones en situació de sense sostre i ara he tornat a Belfast per treballar en un projecte sobre violència domèstica.

Des del febrer estic participant en el Servei de Voluntariat Europeu, que et permet treballar com a voluntari/a en projectes de temàtica social, ambiental, art i cultura... en diversos àmbits. És una bona manera de ser actiu en la localitat on vius i conèixer la realitat que t'envolta. A més, així tinc l'oportunitat de conèixer amb molta gent i parlar-hi, l'accent d'Irlanda del Nord ja m'és més familiar. Fins i tot crec que ara entenc més els nord-irlandesos parlant anglès que les persones que parlen l'anglès estàndard! Frases com «*what's the crack?*» per dir «*què tal, què hi ha de nou?*» cada dia les escolto! Ah i també l'adjectiu «*wee*» per dir petit però que ho utilitzen per acompanyar el nom a cada frase!

Les danses i la música tradicional les continuo gaudint tal i com vaig poder fer l'any passat! Les *celis* de danses irlandeses que no faltin! Els músics poden estar tocant hores i hores, i tothom balla energèticament com si els *swings* i els moviments ràpids de canvi de parella no afectessin. Realment sorprèn veure tanta gent dins d'una sala fins a les tantes de la nit dansant i dansant. Això sí, al cap de dues hores de ballar es fa una pausa per prendre el te ben calent, a quarts de dotze de la nit, i després a continuar ballant fins la una de la matinada. Aquest tipus de ball és en grups, *sets*, de quatre parelles cada un. Per tal que funcionin les danses cal que el grup vagi a la una, i aquesta és una de les gràcies de participar-hi. La gran majoria de balladors fa molts anys que cada setmana van a les danses, així que controlen a la perfecció cada pas de la dansa. Però als principiants ens fan sentir molt benvinguts, es mostren encantats que hi participem, i és que aquí la gent és molt alegre i amable. Hi ha temes seriosos com tot el que es recull de l'existent divisió entre catòlics i protestants, però en general la gent és oberta i amigable.

Així doncs jo continuo en aquest país de pluja constant. El mes d'agost va ser realment humit! Crec que el sol va aparèixer tan sols dos dies! O sigui que cada dia algú em preguntava què feia jo aquí quan a Catalunya hi havia un sol radiant! Ara entenc una mica més com és que la gent que viu aquí té clar que de vacances val la pena anar cap al sud d'Europa! Però jo aquí m'hi sento molt bé! I pel tema de la pluja, agafo la capelina quan vaig amb bici i solucio-

Laura Colldefornis i Torras treballa en un projecte de voluntariat a Belfast (Irlanda del Nord)

Antoni Torra i Oliveres col·labora amb la fundació SERPAJ, fundada per Adolfo Pérez Esquivel, a Buenos Aires

Des de Buenos Aires

Començo a escriure aquesta crònica a l'aeroport del Prat, de matinada. Això dels aeroports, amb la *democratització* dels viatges aeris, és cada cop més una mostra única de totes les barreges: races, edats, nacionalitats, rics i gent normal s'amunteguen formant un mosaic més variat que el que es pugui veure en cap ciutat. Fa pocs dies de l'accident a Barajas i això es nota. També es nota la psicosi en l'avió: per primer cop travessaré l'Atlàntic amb un avió amb força places lliures, tot i que estaven totes venudes, i podré estirar-me i, amb sort, dormir a estones. Un altre fet insòlit és que, per primer cop, el passatge esclata en una ovació al cap de poc d'enlairar-nos; és molt corrent que en aquests vols llargs s'aplaudeixi l'aterratge, però mai fins avui havia sentit aplaudir un enlairament.

Vol plàcid i quinze hores després aterrem a Ezeiza, l'aeroport de Buenos Aires, que des de fa uns anys és, també, la meua ciutat. Quinze hores, més les cinc de diferència horària –el famós *jet-lag*–, el canvi d'estació (aquí s'acaba l'hivern) i el tràfec d'allotjar-me són suficients per deixar-me força baldat.

Ja acomodats, reprenc la crònica. He de reconèixer que tinc el sentiment de pertinença mig perdut: he deixat el meu petit país –amb les eternes baralles intestines i que, malgrat l'ignominiós espoli, dominació i sotmetiment, continua, com si es tractés d'una estranya síndrome d'Estocolm (la Síndrome de Catalunya?), queixant-se de

no ser estimat ni comprès per l'ocupant i, quan es decideix a protestar, gosa només amenaçar esmentant una certa *desafeció*–; deixo també la meua petita ciutat, que a contracor sento cada cop menys pròpia, el meu barri i casa meua, la família i uns quants amics (casa, família i amics conformen el meu únic vincle amb la ciutat que tant vaig estimar i que avui em sembla aspirant a capital de la mediocritat).

I és curiós que, en una ciutat gran, on viuen més de quinze milions de persones, on seria senzill sentir-se estrany, retrobi un cert sentiment de pertinença i senti que sóc en una ciutat viva, activa, inquieta, per bé que insegura, bruta, amb unes diferències socials immenses i amb uns problemes –a casa nostra inimaginables– propis de la situació d'aquest continent. Només els taxis de color negre i groc i la part turística i moderna en recorden l'orgullosa capital del meu país.

Per acabar, una anècdota: amb uns companys vaig pretendre celebrar l'Onze de Setembre. En no haver-hi ambaixada catalana –i prefereixo no parlar del Casal Català–, ens dirigírem a la dels nostres ocupants: segons la seva lògica, si som Espanya, seria normal que celebressin la Diada, com ho fan el 12 d'Octubre, o el dia d'Andalusia o de Galícia... Fou tot en va (per sort). Ni un trist canapè, ni una explicació. Ara bé, de males i amenaçadores mirades, les que vulgueu. He de confessar, però, que no vaig sentir cap necessitat de sentir-me estimat ni comprès i que vaig marxar content de no patir aquesta síndrome. ■

MERITXELL CASAS

mccasas@elpou.cat

Irian Álvaro

EDUCAR EN VALORS

La manera de viure, pensar i relacionar-se amb els altres ha anat canviant al llarg dels anys. El sistema de valors de cada societat s'ha anat amollant als nous temps. Als valors de pau, amiat, saber i salut, que regien en la cultura clàssica, s'hi van anar sumant els de llibertat, tolerància o igualtat, en l'època burgesa, mentre que en els nostres dies, n'han anat arrelant de nous com el respecte per la natura o el dret a una mort digna. L'associació manresana La Casa de les Formigues porta a terme des de l'any 2000 una tasca encaminada a recuperar i transmetre tant a nens, joves com adults, els valors humans, que consideren «tan allunyats de la societat actual». A través de tallers a les escoles i d'una Ludoteca a la Balconada donen les eines bàsiques per arribar a construir una societat més digna, justa i solidària. Tal com explica una de les seves educadores, Irian Álvaro, la feina és bastant de formiga. De mica en mica les tres educadores que hi ha i els voluntaris i col·laboradors que en formen part van fent passos per arribar a aquesta sensibilització.

LA FRASE

«Nosaltres el que fem és passar una bona estona amb els nanos i procurar que els quedi un bon record. Fer grans canvis no és possible, però petites cosetes sí que es poden anar fent»

—En quins tallers treballareu aquest curs?

—Un que engegarem amb alumnes de 4rt d'ESO és el de Prevenció de Relacions Abusives, que pretén prevenir que les relacions de parella que ara comencen no siguin molt rígides ni que hi hagi cap dominància d'un per sobre de l'altre. També farem tallers de solidaritat per a alumnes de primària, que són subvencionats, i per tant, amb un cost molt petit per a les escoles. Un es diu *L'agenda de Don Paulo*: s'explica un conte per introduir als nanos els conceptes de justícia, esperança, transformació... I un altre és el d'*Educació per la Pau*, un muntatge amb titelles que pretén resoldre els conflictes dins de l'aula.

—Trebal·leu també fora de Manresa?

—Sí, ja abans de l'estiu vam començar a fer difusió a la comarca. Moltes vegades es va a buscar entitats de Barcelona que els per a aquests tallers, però si es coneix alguna entitat d'aquí, és molt més fàcil tot. De fet, un dels tallers en què treballarem el dol migratori el començarem a Moià. Pretén que els nens aprenguin a empatitzar, i a posar-se al lloc dels seus companys immigrants que han deixat tantes coses del seu país per poder estar aquí.

—Des que vas començar, heu hagut de readaptar els tallers a l'evolució de la societat?

—Sí. Intentem renovar i fer coses diferents. Alguns tallers, però, com el *Sol Solet*, que entre el 2000-2007 van ser molt realitzats a Manresa i a la comarca, que són de consum responsable i d'energies renovables, els tenim sempre preparats. Són la nostra carta tradicional.

—És difícil educar en valors?

—Des de la nostra perspectiva, i a partir de tallers dinàmics, no. Nosaltres el que fem és passar una bona estona amb els nanos, i procurar que els quedi un bon record. Fer grans canvis no és possible, però petites cosetes sí que es poden anar fent.

—Què és el més costós per a vosaltres?

—La continuïtat, que no sigui una cosa puntual i que després no es treballi més. Als nens els queda un bon record, però si no es treballa amb més constància, és difícil.

—Han anat canviant els valors dels nens des que va néixer La Casa de les Formigues?

—Sí, òbviament, els valors que teníem abans no els podem fer servir perquè la societat és diferent.

—Per exemple?

—El tema del reciclatge el tenen bastant interioritzat. Altres temes com el de conflictes, egoisme, les baralles o el racisme, potser no tant. Ara mateix, però, estem en un moment de crisi, i és en aquests moments quan més ens surt la nostra naturalesa humana, els instints de supervivència. Això és potser el que als nanos els és més difícil de controlar, i sobretot en certes èpoques com és l'adolescència.

—Perspectives de futur de l'entitat?

—Volem fomentar la formació d'adults i engegar una part de psicoteràpia per treballar les relacions entre les persones. Idees n'hi ha, però no volem emocionar-nos. No ens plantejem objectius molt fermes perquè una entitat com aquesta depèn molt de les subvencions. Per tant, anem fent mica en mica procurant que el que fem es faci amb qualitat i bons fonaments. ■

El Grau

La seva silueta imponent presideix un ampli rodal i és ben visible des d'una gran extensió de camps i hortes del voltant. Es tracta d'un dels pocs grans masos del terme que ha arribat als nostres dies sense transformacions recents i una llinda a la façana sud, amb la inscripció 1689, ens dona pistes de l'antiguitat de

la hisenda, la qual s'estenia en els segles passats per un ampli territori que des de Viladordis arribava fins al Guix i l'actual polígon que duu el nom de la casa. Amb els edificis que l'envolten conforma un conjunt tancat a l'entorn de l'era, ara ja en desús, i de l'estructura de tres plantes en destaca una gran eixida orientada a migdia, amb esplèndides panoràmiques de cara a

Montserrat i el Collbaix. La planta baixa conserva uns grans cellers i les tines on fermentava el raïm de les vinyes, que havien constituït l'activitat principal abans que la fil·loxera canviés el paisatge de tantes comarques catalanes. Encara que actualment els propietaris resideixen a Barcelona, hi ha una important explotació ramadera que s'hi manté activa. ■

JORDI SARDANS / Fotos: FRANCESC RUBÍ

jsardans@elpou.cat

Maria Mercè Conangla

Infermera i psicòloga. Amb el seu marit, el manresà Jaume Soler, lideren la Fundació Àmbit, institut per al creixement personal, de Barcelona i també són els creadors del concepte d'*ecologia emocional*. Des de l'any 2001 han publicat nou llibres, la majoria en col·laboració. Col·labora en mitjans de comunicació com Catalunya Ràdio i Ràdio Estel.

Maria Mercè Conangla va ser a l'Auditori de Caixa Manresa el passat 25 de setembre per fer una interessant conferència sobre *L'adaptació positiva als canvis: estratègies de l'ecologia emocional per a la família i l'escola*, organitzada per les llars d'infants Espurna, Ginesta i Picarol, en una iniciativa conjunta de les associacions de pares i mares. La conferència està basada en el llibre *Ámame para que me pueda ir*. Abans de donar pas a un intens debat davant d'un públic majoritàriament femení, va acabar la seva conferència amb un decàleg de propostes emocionalment ecològiques: coherència, autocontrol, permís per expressar, respecte, temps, fomentar la motivació interna, compartir el temps de qualitat, acceptar errors, expressar l'agraïment i aprendre a desprendre's en un procés progressiu.

Truc

—*Què recordes del moviment escolta Truc?*

—Fou una etapa de joventut en què hi havia una gran moguda. Al capdavant hi recordo en Jaume Soler i en Pep Torradeflot. Havíem fet diverses sortides a Calders, el viatge a Taizé, un altre a Galícia, diverses trobades a la Residència Sacerdotal sota la batuta de mossèn Junyent, on fèiem estudis de psicologia dirigits pel Jaume Soler. Allà vaig trobar la persona que ha estat el meu company de vida i de projectes. Trobo magnífics els valors que hi havia en una època en què teníem dificultats per reunir-nos més de 20 persones. Necessitàvem molts permisos i ens controlava la Guàrdia Civil, però malgrat tot aconseguíem tirar endavant coses. Fou una utopia, però a molta gent d'aquella època ens ha quedat la base i cadascú per la seva banda hem tirat endavant diversos projectes polítics i socials. No sé si l'origen va ser el Truc, però no tinc cap dubte que hi va ajudar molt, per fer sorgir persones compromeses, amb elles mateixes, amb els altres i amb el món.

—*Quina va ser la teva feina com infermera?*

—La típica del treball en hospitals, fer substitucions i sobre tot el projecte que vam crear amb Roser Picas a Vic sobre la preparació psicoprofilàctica del part natural, que va funcionar bé almenys fins que vam anar a Barcelona. Es tractava de demostrar que un part no era res patològic i que fins i tot pot ser gratificant veure néixer el fill. En aquella època vam lluitar per-

què els pares poguessin entrar a la sala de parts, tot i tenir les llevadores en contra. Pel que sigui, a la vida he anat agafant papers de bellugar coses. També em va servir com a pràctica de docència, ja que vaig començar a fer classes.

Docència

—*Actualment, quina és la teva feina docent?*

—Està molt repartida. Col·laboro amb postgraus a la Universitat de Barcelona sobre Educació emocional i també faig classes en l'àmbit sanitari a persones que estan estudiant per a auxiliars de clínica i fan pràctiques a l'Hospital Clínic i sobretot com a psicòloga col·laboro amb diversos hospitals en dinàmiques de com gestionar les emocions en situacions de crisi, bé sigui en col·lectius docents o de metges i infermeres. Des de l'any 2000, comparteixo amb el Jaume la faceta de divulgar, que si bé no és una tasca docent, sí que es tracta d'intentar explicar coses que a algú li poden servir, amb tota la humilitat del món. Es tracta de compartir experiències a través dels mitjans de comunicació, ràdio i televisió sobretot, o bé a través de llibres.

—*Com es concreta la teva col·laboració en universitats, hospitals i altres institucions?*

—Normalment em vénen a buscar. Depenc de la seva demanda. Darrerament et puc dir que a l'Escola d'Estiu de l'ICE de la Universitat de Barcelona vaig impartir un curs sobre Ecologia emocional i lideratge docent que era la segona edició que es feia. Properament, penso que el gener o febrer tindrà operatiu un curs que ara estic dissenyant sobre una activitat virtual d'aprenentatge, tractarà del tema de la voluntat com a energia emocionalment ecològica. Pel que fa als hospitals, hem estat durant vuit anys fent una col·laboració continua-

«L'educació emocional és un procés que no s'acaba mai. Hauria de començar des del moment que es porta un fill al món. És una vessant imprescindible. És essencial fer equip entre la ment, l'acció i l'emoció»

da d'educació emocional al Parc Taulí, per millorar la dinàmica i el clima de treball que afecta també administratius, auxiliars, coordinadors d'equips a més de les infermeres i els metges. N'hem fet de barrejats posant en diferents grups les diverses professions perquè han de treballar en equip. També es fan programes relacionats amb com encarar pèrdues, moments de canvi o estratègies molt concretes per encarar l'estrès a partir d'un treball dins d'aquest marc que hem dissenyat amb el Jaume des del 2003, que és l'ecologia emocional, que ja ha generat molts materials i maneres de treballar. Amb tot això ens

centrem en espais, energies, territoris i vincles, que són les nostres quatre grans àrees de treball, aplicables a qualsevol camp empresarial, sanitari o de l'educació.

—*Com definiríes l'educació emocional?*

—És un procés que no s'acaba mai. Hauria de començar des del primer moment que es porta un fill al món. És una vessant imprescindible. És essencial fer equip entre la ment, l'acció i l'emoció. La persona quan arriba a la maduresa, si és capaç de treballar en equip entre la seva part cognitiva i emocional i passar a una acció coherent és una persona equilibrada que pot fer front a les dificultats i és menys vulnerable. Alhora és més resistent, és a dir, que pot enfrontar l'adversitat sense trencar-se. L'educació emocional no es pot ensenyar sinó que ha de ser vivencial. Es tracta d'un aprenentatge per models, on són cabdals les persones que acompanyen en el procés que et vas trobant per la vida, però no el que diuen sinó el que viuen. El gran repte que tenim és que durant anys hem dedicat molts esforços a educar la ment, cosa que s'ha de continuar fent, però una ment molt desenvolupada amb una emoció molt bloquejada l'únic que porta és a la bogeria. El filòsof Edgar Morin diu que el coneixement s'ha de barrejar amb la poesia i amb l'amor per no esdevenir bogeria.

—*Tothom pot ser líder?*

—El líder es fa o hi neix? Penso que hi ha diferents tipus de líders i tothom ho pot ser en alguna cosa si en desenvolupa la capacitat. És cert que hi ha un tipus de líders que en diem visionaris, que són capaços d'imaginar una realitat i fer que d'altres també la vegin. En aquest cas, podem dir que la tenen d'una manera innata. Ara bé, es pot ser líder en moltes coses i, si més no, model d'influència. Cada persona és líder en la pròpia vida, o bé n'hauria de ser. També en el teu entorn pots ser un model d'influència en el sentit de fer les coses amb qualitat, amb amor, amb més creativitat o amb aquell toc especial. Aleshores, s'és líder, perquè hi ha persones que hi veuen un model a seguir.

—*En quins aspectes és fonamental la comunicació no verbal?*

—En general, és un 70% des estímuls que rebem, però depèn del context. Ara bé, fins i tot a la ràdio, on aparentment tot és verbal, el to i la inflexió de la veu, les pauses, el silenci i les melodies i fins i tot la parla tenen un component important no verbal. Sovint, interessa més com ho dius que el que dius, sobretot en les converses dures i difícils en què si se sap trobar el com hi ha molt de guanyat. Dins l'ecologia emocional treballlem frases d'Aristòtil com per exemple quan diu que enfadar-se és fàcil, però enfadar-se amb la persona adequada, en el moment adequat, amb el propòsit just i amb la forma correcta ja no ho és tant! Entenc que la forma condiciona altres coses, com l'entrada amb l'altra persona, tot i que es pot bloquejar la comunicació segons quines actituds adopta l'altre.

—*Què és la psicologia humanista?*

—Hi ha personatges referents com Erich Fromm que no han caducat. És vigent, actual i encara no l'hem aplicat. Penso que ha donat una visió de l'ésser humà diferent, en el sentit d'una persona que està posada al món en un procés d'aprenentatge constant, preocupada pels altres. La psicologia humanista treballa molt les qualitats que ens fan més humans, com l'empatia, la sensibilitat, la tendresa i la capacitat de triar que ens fa responsables. Tenim el món que tenim perquè som com som. Si volem canviar el món hem de començar amb un canvi personal. El nou humanisme ens diu que encara és possible millorar les coses. Ara bé, tots els que estem en aquesta línia què diem de nou? Potser fem síntesi o una pedagogia diferent més adaptada al temps actual, però el missatge de fons o de base és transversal. Si és tan bo perquè tenim el món que tenim, amb tanta violència? Senzillament, perquè tota aquesta teoria la sabem, però no la vivim, no l'hem aplicada. Si en sé molt però no ho aplico, automàticament, em crea més conflicte. Hi ha molta gent que diu que ho sap tot, però no viu res i es descentra. El repte, doncs, és passar a

l'acció. Per això el lema d'enguany de la nostra Fundació és *Motiv-acció: vida és un nom, viure és un verb*.

Àmbit

—*D'on sorgeix la Fundació Àmbit?*

—La vam començar a gestar el 1994 i va néixer com associació el 1996, a Barcelona. També hi participa gent de diverses comarques. Portem gairebé tretze anys i ja som Fundació. Es tracta d'un projecte molt interessant i l'estimem molt. Hi passen més de dues mil persones a l'any. Fem activitats de millora personal, conferències, tallers, taules rodones. Ara tenim una línia de formació amb uns projectes molt creatius i la gràcia que tenen és que hem pogut demostrar que es poden fer coses sense estar subvencionats ni finançats. Es tracta de gent generosa disposada a aportar aquest temps. Funciona els vespres a partir de la set de la tarda i també els caps de setmana. No cobra ningú: ni gerent, ni secretària, ni els tècnics. Són uns compromisos anuals i penso que és un projecte que val la pena de conèixer. Som més de 50 professionals, però tots ens hem hagut de buscar la vida. Hem aconseguit demostrar que podíem fer una cosa molt creativa, amb uns alts estàndards de qualitat, ja que el nivell d'exigència és altíssim i tothom està constantment a les escoles de formadors perquè hi ha una activitat molt nova, que queda plasmada en la nostra col·laboració amb les universitats. Per exemple, el concepte d'ecologia emocional va sorgir dins d'Àmbit i s'ha plasmat en forma de nou llibres. Participem en postgraus universitaris sobre aquest tema. Hi ha molts vincles i sinèrgies i n'estem contents.

—*Us vau constituir legalment?*

—I tant! Recordo que quan vam anar a inscriure'ns al departament de Justícia, ens van demanar quines disposicions econòmiques teníem i vam respondre que just per la constitució. Aleshores ens van dir que no fariem res i en Jaume va respondre que teníem el més important: l'aportació de gent molt generosa; és a dir, teníem els recursos humans. Un dels funcionaris reia i ens va donar dos mesos de vida. Però, ja hi portem tretze anys!

—*Com definiríes la feina que fas a Àmbit?*

—Hi porto l'àrea tècnica. Això vol dir que tenim set grups de treball sobre educació, salut, meditació, creixement, investigació, recerca, formació i debat. Tenim una escola de formadors que també porto. La meua feina és ajudar a fer fer. Bellugar d'altres professionals per aconseguir uns objectius, mirar que ho facin i compartir-ho. No des d'una direcció sinó d'animant-los a fer-ho i que vegin que és interessant. És una feina molt maca que et dona grans sorpreses i es pot aprendre moltíssim de gent molt variada.

—*La clau del funcionament d'Àmbit, quina seria?*

—El set grups de creixement personal de millores. Són grups de deu persones cadascun amb un dinamitzador, des d'octubre a juny, cada quinze dies dues hores a la nit, de dos quarts de nou a dos quarts d'onze, que és quan estem alliberats per treballar. No són cursos acadèmics ni tampoc no hi ha nivells, sinó que es funciona a través d'una dinàmica grupal, i en cada sessió la persona hi fa els seus aprenentatges i s'ubica en la seva realitat. Té l'avantatge del grup que n'amplifica l'experiència, ja que tenen el privilegi d'escoltar d'altres persones que davant la mateixa situació actuen diferent, de manera que et fan veure que la vida no és una línia recta sinó que hi ha moltes possibilitats i en funció de les tries que es facin s'obtenen uns resultats. L'element més important de la Fundació és que utilitzem la tècnica de la no implicació, de manera que ningú diu el que ha de fer un altre amb la seva vida, perquè hi ha un respecte absolut a la llibertat. En diem *àmbit*, perquè posem a disposició de la gent uns espais, on cadascú al seu ritme pot, si ho desitja, trobar persones i compartir idees, emocions i experiències de vida amb molt de respecte.

—*Quin paper hi juga Jaume Soler?*

«Cada persona és líder en la seva pròpia vida, o n'hauria de ser. També en l'entorn pots ser un model d'influència en el sentit de fer les coses amb qualitat i amor»

—N'és el líder visionari i el president. És el que ho veu abans que els altres i quan ho diu ens porta a un territori incert, però quan som dins ens adonem que és un encert. Professionalment, la dinamització i la direcció són la seva vida. Dirigeix l'escola de formadors.

—Com vius la teva participació en alguns mitjans de comunicació?

—Amb molta naturalitat, ja que no m'interessa la fama ni ha estat mai el meu objectiu. La nostra finalitat és la de divulgar aspectes de psicologia amb esperit de servei. Hauríem pogut aplicar els nostres coneixements muntant un negoci privat i guanyar-nos la vida magníficament i en canvi hem fet una altra opció per dedicar una part del nostre temps a un projecte social, senzillament perquè creiem que és bo i ens equilibra. L'objectiu és arribar a més gent.

L'ENTREVISTA

—Parlem una mica de BTv i l'espai Estic bé?

—Hi vaig participar durant dos anys amb l'Elisenda Roca i l'Adam Martín i durant un quart d'hora a la setmana podia parlar d'aquests temes de la vida d'una manera seriosa. Penso que es va cobrir una fita. Enguany no hi faré una col·laboració cada divendres sinó d'una manera puntual, en funció de temes més concrets.

—Què me'n dius d'L'ofici de viure, de Catalunya Ràdio?

—Serà una intervenció quinzenal durant una hora en què debatem amb un altre professional, amb el presentador Gaspar Hernández com a moderador. Hi ha oients que també fan aportacions i es parla dels temes amb una certa profunditat.

—I, pel que fa a Ràdio Estel?

—És una aportació mensual que comença el 2 d'octubre. És un programa que tracta d'associacions i ONG que porta la Montse Esteve. Hi vaig en representació de la Fundació per donar a conèixer i divulgar les nostres activitats.

—Què em pots dir de la teva faceta de conferenciant?

—Potser ho haurien de dir els que m'escolten. Jo m'hi sento bé. Quan et dediques a fer classes arriba un moment que el fet de posar-te al davant de gent es normalitza. He anat aprenent a preparar-ho per després oblidar-me'n, ja que considero que si estàs massa pendent del que has de dir, et vas travant. Els que entenen en comunicació et diuen que has de ser tu mateix, així que bàsicament intento transmetre coses que he viscut i no parlar de teories que ja es poden trobar en un llibre. M'agrada parlar a partir de la vivència i d'aquesta manera és molt difícil que quedis en blanc.

Escriptora

—Què remarcaries del vostre primer llibre *Dóna temps a la vida*?

—Compartit amb el Jaume, és poc conegut, però molt utilitzat per la gent que el té. El va publicar Claret en la col·lecció Pleniluni. Utilitza el temps com un pretext. Hi havia una recopilació de textos, frases i exercicis de dinàmiques per treballar els diversos capítols. És útil per a mestres i educadors universitaris, ja que hi ha molts materials pels educadors que volen després dissenyar-se els seus propis treballs.

—Com valoreu el llibre *Cómo superar y convivir con las crisis emocionales*?

—Imposat per l'editorial, jo hauria titulat Deserts emocionals. Cada vegada que havia d'impartir educació emocional a diferents col·lectius em trobava que tot el que hi havia escrit era per empresa, però no hi havia materials relatius a la salut i la malaltia. Quan vaig posar ordre als diversos materials que tenia dispesos va sorgir un llibre sobre la intel·ligència emocional aplicada al món de la salut i les crisis.

—Què em pots dir sobre *L'ecologia emocional*?

—Diria que és l'aportació més important que em fet amb en

DIVERSES QUALITATS, GRUIX 5-10 mm, QUALSEVOL MIDA, EMMARCAT I/O LAMINAT

Aplicacions sobre CARTRÓ PLUMA

El cartró pluma, en totes les seves varietats, és el material idoni per a

- PRESENTACIONS i PROJECTES
- DECORACIÓ i MUSEUS
- EMMARCATIÓ
- SENYALITZACIÓ
- SUPORT PER A PÓSTERS
- PUBLICITAT
- FOTOS, MAPES, ETC.

Saclosa, 21 · 08242 MANRESA
Tel. 93 872 79 98 · Fax 93 872 85 52
sarrío@sarrío.cat · www.sarrío.cat

SARRIÓ

Jaume. Es tracta d'un concepte que fins que el vam crear no existia a Internet i ara en canvi hi ha milers d'entrades. Ha arrelat, perquè és creatiu i operatiu. És una aportació més dins del món de l'educació emocional. Plantegem dues qüestions en el sentit que tot el que fem té conseqüències en l'impacte global i la responsabilitat que se'n deriva.

—*Per què el nom d'Aplicate el cuento?*

—En el pròleg concretàvem, si vols. Era jugar amb la paraula comte. Si et limites a llegir el conjunt de relats (n'hi ha d'irònics, divertits, moralistes), però no ho vius ni t'ho apliques no et serveix per millorar res a la teva vida, perquè et quedes amb la teoria. Si t'ha servit per desvetllar alguna cosa, posar-ho en pràctica, si vols.

—*Quina tesi defensa la trilogia sobre la família?*

—El que diu el subtítol de la trilogia: de la família obligada a la família escollida. Naixem, ens trobem amb una família que no hem triat, però d'adults la podem triar i la sangüínia en pot ser part o no. Entenem que el concepte de família s'ha de revisar. La formen *Juntos pero no atados*, on definim que la pare-

lla no és una possessió, sinó un company de camí; *Ámame para que me pueda ir*, vol dir que si eduquem bé els fills han de ser capaços de marxar i nosaltres hem de facilitar que ho facin perquè visquin les seves vides; i a *Juntos pero no revueltos* revisem conceptes nous com el mòbing familiar i diferents tipologies de famílies, on defensem la volguda, la que triem, de la qual els amics serien una part integrant.

—*A què fa referència el llibre Sin ánimo de ofender?*

—Tracta de la contaminació emocional per l'ofensa. No se n'ha fet excessiva divulgació, tot i que del tema gairebé no hi ha bibliografia. Vam començar de zero i va ser un projecte molt interessant.

—*La vida viene a cuento. De què?*

—Tracta del sentit de la vida, però li hem de donar cadascú des de la nostra òptica. Els relats fan plantejaments que estan lligats amb l'ecologia emocional, recollits per capítols, seguint el format d'*Aplicate el cuento*, però amb un passeig per d'altres temes complementaris. Es pot llegir i prou o fer-ne un ús pedagògic.

el Perfil

Maria Mercè Conangla Marin neix a la Clínica Sant Josep de Manresa, el 26 d'agost del 1958. Passa tota la seva infantesa fins als quinze anys a l'Ametlla de Merola, d'on era original el seu pare, que fou electricista, mentre la seva mare, procedent de Gironella, es va dedicar al tèxtil. Té dues germanes i va començar a anar a escola a l'Ametlla de Merola, després va fer el batxillerat elemental a les Carmelites de Navàs i a l'institut Lluís de Peguera de Manresa va acabar el superior, mentre de dia treballava al Banc Mercantil. Després estudia el primer curs d'Infermeria a l'escola de Manresa i fa les pràctiques al Centre Hospitalari. Es casa amb el també manresà Jaume Soler i tenen la seva primera filla: Laia. Amb dinou anys passa a viure a Vic on neix la segona filla, l'Alba. Hi acaba els estudis d'infermeria. Durant vuit anys d'estada a la capital d'Osona organitza la preparació psicoprofilàctica per al part natural, on ensenyava a les mares i els pares com es podia respirar i què s'havia de fer per portar un fill al món. Conjuntament amb Roser Picas van aprendre aquestes tècniques a França i amb l'ajuda del doctor Altés, que era un avançat de l'època, ho van practicar a l'Aliança de Vic. Hi comença a fer classes. Per temes de feina, Jaume Soler comença a treballar a l'Hospital Clínic i amb les nenes es traslladen a Barcelona.

Ja a Barcelona decideix estudiar Psicologia i fusiona les dues vessants: en aquests moments fa Educació emocional per a col·lectius sanitaris i docents. Pel que fa al món sanitari li ha anat molt bé conèixer el camp de la salut en haver treballat colze a colze amb metges i infermeres. Ha participat en alguns mitjans de comunicació com ara el programa *La Tarda*, en l'espai *Estic bé*, de BTV i mensualment en *L'ofici de viure*, de Catalunya Ràdio, on a partir d'aquest curs intervinrà quinzenalment. També fa una col·laboració mensual a Ràdio Estel. Com a escriptora ha publicat *Dóna temps a la vida*, d'editorial Claret (2001). Després han seguit: *Como superar y convivir con las crisis emocionales* (Amat Editorial), que ella hauria preferit titular *Deserts emocionals*. En col·laboració amb Jaume Soler ha publicat *La ecología emocional*, *Aplicate el cuento* i la trilogia de la família obligada a la família escollida, amb els llibres: *Juntos pero no atados*, *Ámame para que me pueda ir* i *Juntos pero no revuel-*

tos. Les seves darreres publicacions són: *Sin ánimo de ofender* (RBA) i *La vida viene a cuento* (Integral). Aquestes dues darreres és previst que surtin publicades en català per l'editorial La Magrana el proper Sant Jordi. Un dels seus lemes és la convicció que el fet de viure és un constant aprenentatge. A més remarca que ha tingut «la fortuna de trobar el Jaume com a company amb qui hem fet moltes activitats plegats. Tot i que cadascú ha fet la seva tasca professional, vam arribar a la conclusió que valia la pena fer una aportació social i amb d'altres persones del món de la docència, pedagogs, psicòlegs i gent del món sanitari vam decidir dedicar una part del nostre temps lliure a fer una activitat sense intercanvi econòmic. Així va néixer la Fundació Àmbit». ■

El dia 7 de desembre de 1958, al Centre Parroquial de la Seu es va fer la reunió per constituir el Patronat de la Passió, format per una vintena de membres de la parròquia i de confraries. En aquella reunió comparegué Damià Cristina Subirana, infermer i podòleg de professió, capità de la Creu Roja i, sobretot, una persona amb vocació pel teatre com a actor i director. Feia dos anys que dirigia la secció del Centre Recreatiu de la Seu. El Sr. Cristina va presentar i defensar al patronat el projecte de representar la Passió, davant la sorpresa d'uns i l'escepticisme d'altres, però va prevaldre la confiança de la gent. Ell fou capaç de moure i commoure les 105 persones que hi prenen part com a actors i figurants, en especial la trentena de papers de cert relleu, però també els que tenien breus intervencions. Per fer-ho bé calia enllaçar unes i altres intervencions, a més del grup de tècnics, traspunts, efectes especials, de llum, tramoies i les noies del centre que confeccionaven el vestuari expressament per a la Passió de la Seu.

Damià Cristina va participar l'any 1954 en l'acte sacramental *La Hidalga del Valle*, sota la direcció d'Esteve Polls, representat a la façana principal de la Seu. Aquest director barceloní dirigia l'obra des d'una cabina situada al pati de públic i donava les ordres als regidors d'escena a través de telèfons. Cristina va incorporar aquesta novetat a la direcció de la Passió, des de la cabina del *galliner*, on posava alhora el fons musical. L'estrena fou el dia 1 de març de 1959 i se'n van oferir sis representacions. Es podria escriure tota una història d'aquell humil teatre amb 120 butaques d'aforament i de l'abnegació de tantes persones. L'any següent es van representar dues *passions* a Manresa, era una època de *teatre aficionat*. Barcelona quedava lluny; també es feien coses ben fetes a Manresa, sense recursos però amb una generositat irrepetible.

A la fotografia, l'escena del camí del Calvari. Per l'esquerra: Vicenç Sala, Paulí Gros, M. Dolors Pérez Rodó, Blai Padró (al fons) els nens Josep Esquius i Josep Cristina, Florentina Serra, Mercè Victori, Salvador Orrit i Francesc Candela. En primer terme, Lluís Rius (*Jesús*) i Magina Creus (*Maria*). ■

1958/59

Text: Ignasi Torras Garcia - Fotografia: Antoni Quintana Torres

EL
DIDAL

Arranjaments
de roba

l'instat

Reparació de calçat
Còpies de claus

Botiga 21 i 25 - Galeries Manresa Centre - Passeig Pere III, 49-51

- Cadires
- Armaris robers
- Complements
- Prestatgeries
- Arxivadors
- Caixes fortes
- Armaris
- Taules

Muralla de Sant Domènec, 13
08241 MANRESA
Tel. 93 872 53 09
Fax 93 875 15 78
E-mail: simon@simonmobles.com
www.simonmobles.com

**C/ Urgell, 35 - Tel. 93 872 99 97
MANRESA**

Aromateràpia - Espelmes aromàtiques
Objectes de regal i decoració...

Objectes de decoració - Flors
artificials - Moble auxiliar

**FINANCEM LA SEVA COMPRA
FINS A 12 MESOS SENSE INTERÈS**

Ford Galaxy: La família és el primer

Se situa un pèl per sobre de l'esportiu S-Max amb més corpulència per guanyar espai vital. Comparteix amb aquell plataforma, geometria de suspensions i mecànica però aporta una estètica més sobria i elegant.

El Ford Galaxy és cosí germà de l'S-Max, però apunta cap a un ús més familiar. Busca clients delerosos d'espai que demanen un comportament més racional i tranquil. Ambdós models fan servir la mateixa plataforma, distància entre eixos i amplada de vies però l'auto que avui ens ocupa munta unes suspensions enfocades al confort, disposa de set places reals, té més maleter i ofereix acabats de segment prèmium.

Estèticament també varia. Els de Ford li han suavitzat la línia del morro, han aixecat uns mil·límetres la carrosseria, li han incorporat òptiques específiques i l'han acabat per darrere més arran. És 18 cm més llarg i 6 cm més ample que el seu predecessor, la qual cosa es nota a l'hora d'analitzar-ne la modularitat i ergonomia. El Ford Galaxy surt de fàbrica amb tres fileres de seients. Cadascuna d'elles se situa un xic per sobre de l'anterior. Amb aquesta arquitectura *tipus cinema* (que inclou reglatges longitudinals i reclinament) els passatgers guanyen en visibilitat i sensació de confort. Les dues places del darrera poden amagar-se al maleter quan no són imprescindibles estalviant-nos les faixugues maniobres de desmuntatge. El mecanisme fa perdre una mica d'espai d'equipatge però resulta més pràctic i redunda en la salut física de l'encarregat d'organitzar l'utilatge de l'auto. L'única crítica possible en aquest aparat és que amb tant d'espai els americans se les podrien haver empescat

millor per trobar algun altre forat on encabir-hi els petits objectes de mà. I això abandona la palanca del fre de mà per un botó d'immobilització electrònica! En canvi, el sostre panoràmic *Skyling* és una passada. Per fora, és una peça de vidre contínua mentre que, a l'interior, es compartimenta en quatre blocs proporcionant una lluminositat poc freqüent.

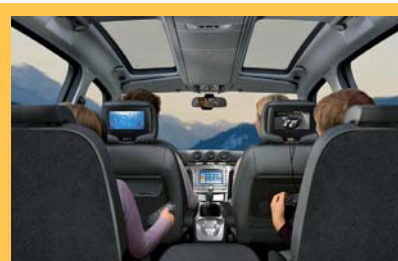
Els americans no s'han complicat la vida a l'hora d'estructurar la gamma. El comercialitzen només amb l'acabat màxim de la gamma, el Ghia, i amb mecànic 2.0 TDCi de 140 CV. El mateix motor d'injecció directa per conducte comú amb bloc d'acer i culata d'alumini que va estrenar l'S-Max.

L'equipament és extensíssim. Duu ESP, sensor de pressió i volant multifunció amb columna de direcció regulable en profunditat de sèrie. Seient amb reglatge lumbar i posicionament elèctric; ràdio-CD i pantalles multimèdia al mig de la consola i al darrera dels reposacaps davanters. El paquet inclou també pneumàtics Runflat antipunxades perquè, com passa cada cop més sovint, s'ha prescindit de la roda de recanvi.

Sobre el paper, la xifra de potència declarada pel fabricant pot semblar justa quan imaginem que el motor haurà d'arrossegar una tara de pràcticament dues tones més el passatge i maletes. Però, a la pràctica, l'empenta es multiplica i ofereix un rendiment més que honest. Especialment en moments d'e-

xigència màxima com ara en un avançament. La noblesa de les reaccions d'aquest Ford també mereixen tots els elogis. En particular quan observem el volum total del model i intuïm les sinergies que genera. Sense oblidar que el cotxe incorpora tots els elements de protecció d'ocupants i d'assistència tecnològica habituals avui en dia.

Ens ha sorprès agradablement la bona posició i tacte del canvi —de sis marxes—; el comportament impròpiament noble del Galaxy a l'hora d'afrontar itineraris ratoners de muntanya i la maniobrabilitat que desprèn la direcció. ■

FITXA TÈCNICA

Motor: Davanter transversal. 1997 cc. Injecc. direc common rail. Turbo i Intercooler 140 CV. dièsel.
Tracció: Davantera. **Canvi:** manual 6 vel. **Frens:** discs/disc ABS.
Veloc. màx: 193 km/h. **Accel. de 0 a 100 km/h:** 10,5s. **Consum mitjà:** 6,5 litres. **Preu:** 37.560 euros

La sensualitat truca a la porta

Uns peus que es freguen, pàgines escrites que els envolten suaument... Tocats de Lletra torna per convidar-nos a emprendre un viatge insòlit cap al món de la sensualitat, de la mà de la imaginació. El cicle de promoció de la lectura, que va néixer l'any passat organitzat i coordinat per l'Ajuntament de Manresa i el Gremi de Llibreters de Barcelona i Catalunya, ens ofereix aquest octubre una variada programació sota el títol de *Sensuals*.

ANNA NAVARRO

L'any passat ens van delectar amb les paraules oblidades dels artistes *maleïts*; aquest any ens deixarem portar per tots aquells que pensen, o van pensar un dia, que amb certes paraules escollides podem sentir-nos seduïts. Només cal donar un dop d'ull a la paraula sensualitat per adonar-se de

quina millor manera que fer-ho despertant els nostres sentits. «*Es va decidir que era un tema prou ampli i suggerent per dedicar-li un cicle*», comenta el regidor de Cultura, Ignasi Perramon, que incideix en el fet que aquest és un treball en xarxa: des del tema del cicle, la programació fins a la decisió dels llocs de representació. Aquesta segona edició del cicle de promoció de lectura s'iniciarà el proper 27 de setembre i es clourà el 31 d'oc-

Programació ampliada

Sensuals proposa vint-i-cinc activitats culturals ben variades, un nombre ampliat en relació a la programació de l'any passat. Això és causat pel volum de propostes i espectacles que s'han recollit i l'augment del pressupost, que també ha permès més possibilitats. Dins el programa hi trobarem recitals, contes, representacions teatrals, presentacions de llibres, projeccions de pel·lícules, concerts, exposicions, conferències i tallers. Quan desengrunem el contingut, es inevitable intuir una mitja rialla, tant en el regidor com en la tècnica de Cultura i responsable del projecte, Yolanda Esteve. És important constatar que hi ha moltes entitats implicades i que col·laboren en el cicle, deixant espais o muntant un acte concretament per a l'ocasió. És el cas per exemple de l'espectacle *Una nit amb Sherezade*, una adaptació de l'antologia de contes orientals *Les mil i una nits*, a càrrec del Casal Familiar Recreatiu. Aquest acte es representarà fins a tres vegades en diferents espais lúdics de la ciutat.

Motivació, empena i ganes és el que mou i impregna aquest projecte: «*Alguna associació de veïns ens ha dit que també hi volen participar perquè estan molt engrescats amb la proposta*», afegeix la Yolanda, cosa que s'haurà de valorar ja que el programa ja està confirmat i tancat. Fins i tot algun actor demana recomanacions sobre com tractar o expressar un poema proposat per tal de fer-ho d'una manera més emotiva i sensible. Quant als espais on es podran representar els diferents actes de *Sensuals*, s'ha de destacar l'equipament de Quiosc.Cat,

Tres dels actors participants al cicle: Jordi Dauder, Mercè Sampietro i Manel Barceló

totes les connotacions emotives que sovint hi relacionem. Ens suggereix directament allò que ens entra pels sentits, que capta, sacseja per dins fins que atrapa. Per tant, una eficaç arma per fer sortir la gent al carrer a escoltar versos i melodies. A la recerca de la bellesa, que de fet és tot allò plaent als sentits. La sensualitat no és només un interès eròtic, sinó va molt més enllà. Es tracta de saber captar tendresa i suggestió en petits detalls, que a vegades, sense saber per què ens atrauen.

Si Tocats de Lletra va néixer per despertar en tothom el plaer per la lectura,

tubre. La missió continua sent la mateixa: no només acostar la lectura, i amb lletres majúscules la literatura, a la població, sinó fer-ho amb gèneres minoritaris i en llocs descentralitzats. Que no es pugui dir que fa mandra posar-se a llegir, perquè surts al carrer i et trobes la paraula viva: recitada en veu d'un altre, expressada en una pel·lícula, un gest, un sospir o un silenci. Representa a més un «*enriquiment personal*», segons paraules del regidor. Si es té accés a un llibre, et pot fer despertar inquietuds, somnis, il·lusions i emocions. I de passada, fer-nos sentir més humans.

una carpa que s'instal·larà a la plaça de Sant Domènec on hi haurà una exposició de totes les revistes catalanes de caràcter periòdic, per donar a conèixer les publicacions actuals, així com donar la possibilitat de fer-se subscriptor. L'espai esdevindrà el lloc on també es faran els diferents tallers d'experimentació amb els sentits com *Contes del tacte*, *Taller d'aromes* i *Bombons poètics amb sabor a Mompou*. Un recital on es reelaboraran plats tan exquisits com poemes d'Espriu, Palau i Fabre o Feliu Formosa.

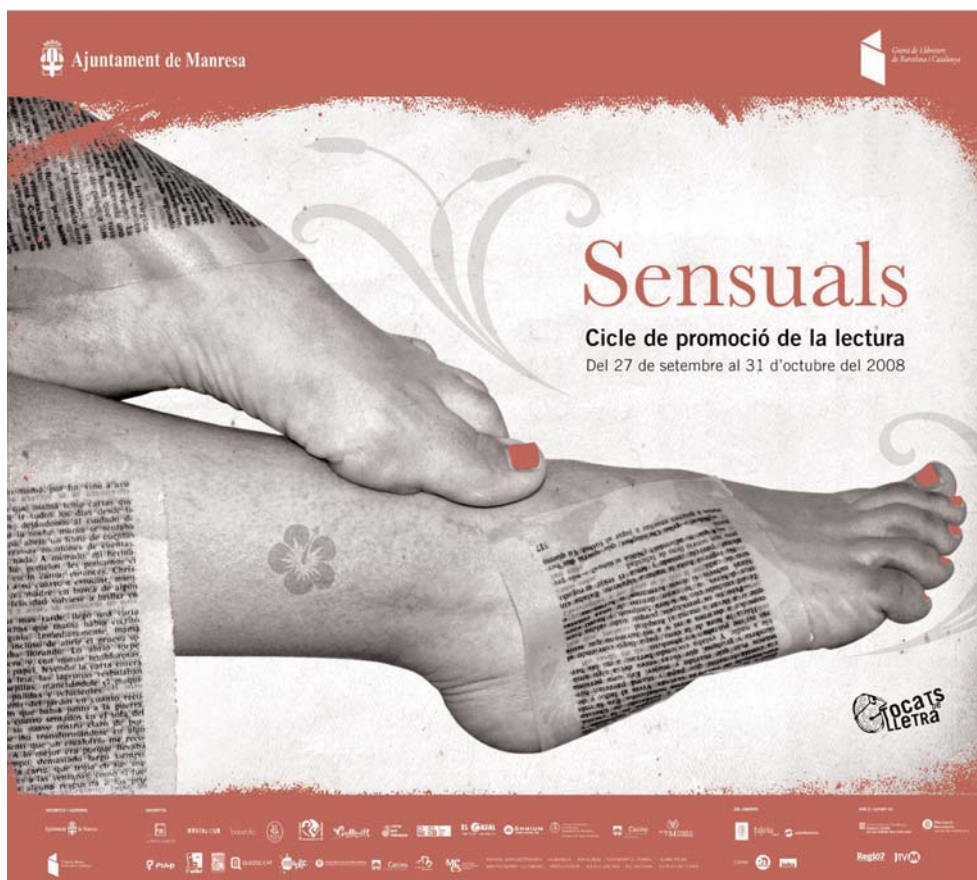
Però no es pot parlar de sensualitat sense parlar de sexe i és per aquest motiu que també hi haurà moment pel conegut *tapersex*, una estona divertida per descobrir les novetats de la cosmètica eròtica i les joguines sexuals. Es tractarà d'una sessió informativa organitzada per Erotic Disseny que pretén parlar sense tabús del plaer sensual i que anirà acompanyada de la presentació del llibre *És l'hora del Tapersex*.

A més, a part de les melodies que aniran acompanyant les veus en els recitals, el diumenge 26 d'octubre s'oferirà un concert del grup de jazz-fusió Kerkennah, amb músiques populars del Marroc. El concert serà al Palau Firal i s'enmarcarà com un dels actes de la 14a Manresa Solidària. Un exemple més de la pluralitat del Tocats de Lletra i del gran treball transversal i en equip que s'ha fet.

Si dit tot això, encara no hem quedat prou seduïts per aquest cicle de promoció de la lectura, ens resta donar un cop d'ull al cartell, creat per Magda Puig. Una imatge on uns peus acaricien la pell i la poesia. «Un motiu molt lligat a la sensualitat dins la cultura oriental», detalla la Yolanda, el qual serveix com a invitació per a tots aquells que vulguin tenir els seus peus fotografiats. Això serà el disabte 25 d'octubre i organitzat per Foto Art Manresa. Per un dia, el Casino serà un plató fotogràfic de les nostres empremtes.

Més vida al carrer

L'èxit d'afluència de l'any passat ha portat a ampliar de tres a quatre els recitals poètics a l'aire lliure per part d'un actor o actriu de renom als escenaris catalans, com Lloïl Bertran, Mercè Sampietro o Jordi Dauder, entre altres. S'ha buscat que, d'aquesta manera, cada cap de setmana hi hagi recitals al carrer i així la gent se'ls trobi. «Des de la perso-

Cartell del cicle, creat per Magda Puig

na que va al mercat fins al nen que jugant es para a escoltar què diuen» comenta la Yolanda. Qui sap si un simple vers destaca una curiositat adormida de buscar aquell autor o aquella obra, o si més no, s'aconsegueixi una fiblada a la pell. El record que pugui deixar-nos el cicle podrà ser menys passatger si tenim a l'abast *Sensuals. Guia de Lectura*, una altra novetat d'enguany. La guia vol ser un recull de les lectures que s'hauran recitat al llarg del cicle, i que podrem trobar de manera gratuïta a les biblioteques, llibreries agremiades o instituts. Una proposta impulsada per edicions de l'Albí, Llibres Parc i el Gremi de Llibreters de Barcelona i Catalunya.

La implicació ciutadana es busca sobretot en el públic jove o el públic menys habituat a la lectura. Per aquest motiu, aquest any els departaments de literatura dels centres de secundària s'han implicat orientant una activitat pedagògica gratuïta relacionada amb la poesia i la interpretació. L'activitat en qüestió es representarà a la Sala Petita del Kursaal i porta per nom *Poesia i sensualitat*. Es tracta d'un

recital que farà el jove actor Bernat Quintana, acompanyat al piano per Josep Garrido, on els joves podran endinsar-se en els mots de Maria-Mercè Marçal, Miquel Desclot, Salvat-Papasseit i Miquel Martí i Pol, entre d'altres. La sessió es complementarà amb una visita guiada a les instal·lacions del teatre Kursaal de la mà d'ASCàndol Cultural (alumnat del CFGS d'Animació Sociocultural de l'IES Guillem Catà).

Ja que la sensualitat ens envolta, és moment propici per demanar algun desig. I així ho fan els organitzadors: «Que tinguem tant o més èxit de públic que l'any passat». I és que, que en una plaça es puguin reunir gent de diferents edats, gustos, costums i orígens per deixar-se sorprendre entre mots i notes, sí que resulta ser una bona descripció del poder de seducció. La proposta no pot ser més atractiva. Per una vegada, no cal que ens trenquem el cap pensant com hem de seduir. Per uns quants dies, només cal ser receptiu. Treure el cap pels carrers, locals i places. Escoltar amb tots cinc sentits i deixar-nos seduir. ■

LLIBRERIA — PAPERERIA
RUBIRAITA 100 anys
Born, 24 - 08241 Manresa - Tel. 93 872 41 30

EDICIONS SELECTES
LLIBRES PARCIR
Literatura • Idiomes • Llibre tècnic
Ciències socials • Ciències naturals
... i totes les novetats
Àngel Guimerà, 74 • 08241 Manresa • Tel. 93 873 38 82
Fax 93 877 09 58 • www.parcir.com • parcir@parcir.com

libre infantil juvenil còmica edicions de butxaca
petit Parcir
Correia i Formiguera, 16 • 08242 Manresa • Tel. 93 873 74 34
www.petitparcir.com • petitparcir@petitparcir.com

Tractat de geografia

LLORENÇ CAPDEVILA

Lidor Cònsul (Bellpuig, 1948), crític literari i editor, ens ofereix, molt de tant en tant, una mostra del seu potencial artístic, com una mena de Bartleby que no acaba de renunciar del tot a la creació literària. *Tractat de geografia* (Empúries, 2008), agafa com a excusa la geografia física que ha marcat la vida de l'autor per parlar, en realitat, de la seva geografia íntima.

El llibre s'estructura en dues parts. *Petita terra* (referència a Espriu), parteix del paisatge de la infantesa i joventut (el Pla d'Urgell, la Segarra), així com de les muntanyes que, com a excursionista, ha trepitjat. A voltes, com aquell qui furga en el passat per trobar-hi els propis orígens, ens situa davant d'un llibre de memòries i ens parla d'episodis com les sessions de cinema a Bellpuig, els estudis a la Normal de Lleida o el cerimonial associat amb la matança del porc (de la qual, per cert, fa una descripció detallada, a cavall entre la poesia de la mort i l'antropologia rural), i recorda els qui ja no hi són, com Maria Mercè Marçal, el bisbe Antoni Deig o, sobretot, el seu pare. Altres vegades, la descripció de paisatges o de costums pren el protagonisme i recorda el millor Josep Pla, amb la diferència que la prosa de Cònsul té un punt més de lirisme perquè, en el fons, sempre parla d'ell mateix, sense excessos en l'adjectivació i un ús planer de la metàfora. Sovint, les excursions i els viatges parixen de referents literaris com Verdguer o, encara més sovint, hi van a parar, com en el cas de Vayreda. De vegades, el record real es barreja amb el record literari, i en molts capítols és un esdeveniment present (l'aniversari d'una neboda, per exemple) el que desencadena, com la magdalena proustiana, el record.

La segona part, *Cor meu, el món*, que pren l'epígraf d'un poema de Jordi Sarsanedas, parteix d'una geografia física llunyana (Castella, Grècia, Rússia, la Toscana, Marroc, Nova York, Israel i Mèxic) per convidar el lector, un cop més, a unes reflexions potser menys íntimes, però no pas menys interessants que les de la primera part.

La prosa de *Tractat de geografia* està carregada de matisos subtils, delicats i lírics, que només poden provenir d'una sensibilitat sincera. És un llibre de memòries, un dietari, un recull de descripcions paisatgístiques, un llibre de viatges... en fi, assaig literari en estat pur, calaix de sastre endreçat que ens presenta un escriptor de primera categoria. ■

Gent de casa al Kursaal

JOAN MORROS

La programació del Kursaal ha apostat des del moment de la inauguració pels artistes de casa, intercalant en la seva variada programació propostes escèniques de música i teatre de producció comarcal. Grups i artistes com Gossos, Santi Arisa, Laia Masramon, Mireia Farrès i Mercè Hervada, Mireia Cirera, David Pintó, l'Orfeó Manresà, la Big Latin Band i l'Esclat Gospel Singers dirigides per Ramon Escalè, la Coral Eswèrtia, els esbarts de la comarca, Plouen Catximbres, Marcel Gros, Teatre Mòbil, De Parranda, Tupolev, Quintet Elea Sonor, la Unió Musical del Bages, Cabaret de casa... han passat pel teatre en els seus primers vint mesos de vida.

En la programació de tardor que tots just acaba de començar, dels 30 espectacles que s'hi presenten, 7 tenen segell manresà o bagenc. El Convidats, grup liderat per Xevi Serrano i Jordi Ribot, van presentar el dia 27 de setembre *El millor dels somnis*, el seu darrer treball discogràfic. El pianista David Martell i la cantant Núria Cols presentaran el 9 d'octubre el seu particular homenatge a la mítica cantant Edith Piaf a la Sala Petita. Una setmana mes tard i també a la sala petita es presentarà *Música Clásica, disparate cómico-lírico en un acto*, de Ruperto Chapí, una divertida sarsuela amb factura bagenca, ja que compta en el seu repartiment amb la pianista manresana Viviana Salisi i la cantant Marta Valero com a protagonistes.

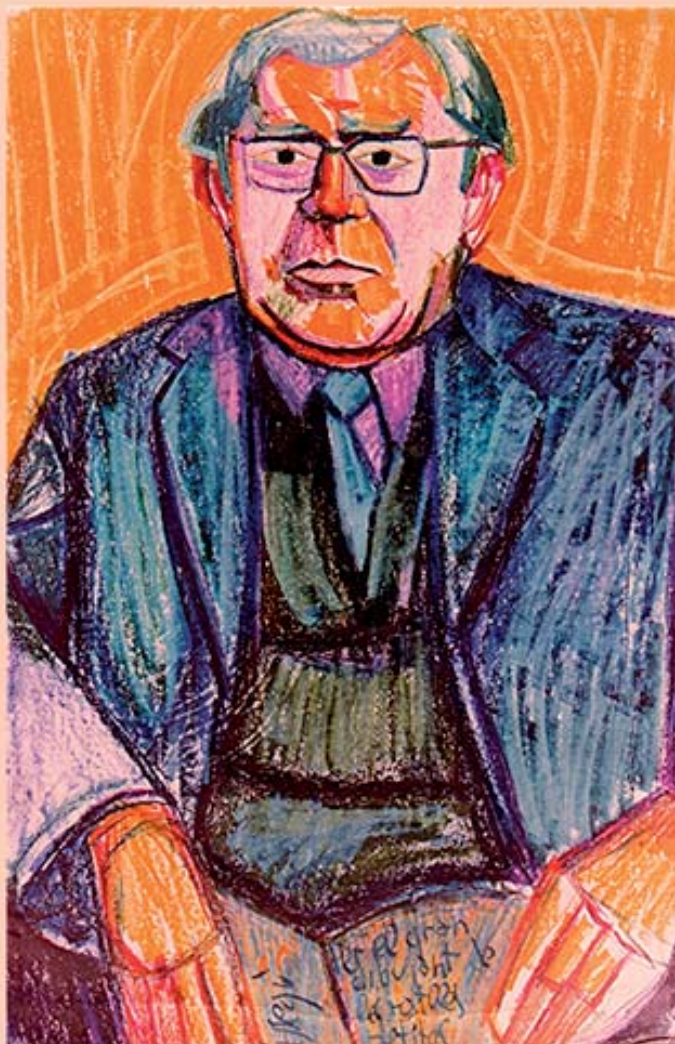
L'Orfeó Manresà, que ja actuat en diverses ocasions a la Sala Gran del Kursaal, formarà part el diumenge 12 d'octubre d'un concert de gran format. Conjuntament amb les formacions basques Tirri Tarra i l'orquestra Sotto Voce presentaran un muntatge de rock simfònic per a orquestra i cor. El grup Manel

Camp jazz quartet presentarà el divendres 7 de novembre el seu darrer treball *Tornassol*. Unes setmanes mes tard el salientí Carles Cases i la seva banda clouran el Festival de Cinema Negra de Manresa amb un concert on s'interpreta en directe la banda sonora de la pel·lícula *Els Intocables*.

I ja cap a finals de desembre tindrem l'ocasió de veure a la Sala Gran el que ha estat un dels espectacles revelació d'aquesta temporada, el musical *Ruddigore*, que després de obtenir quatre nominacions als premis Gran Via de teatre musical, acaba de guanyar el premi per votació popular de la Fira de Teatre de Tàrraga. L'espectacle ha estat dirigit pel santvicentí Joan Maria Segura. ■

Il·lustració: Anna Crespo

Aqueix home del retrat que hi ha aquí
sobre, és el millor dibuixant del món, i dona
testimoni d'afecte, admiració i agraïment a l'autor
de dit retrat, que també és el millor retratista del
món, i de la lluna.
Per sempre amics *Joan Vilanova*

JOAN VILANOVA I ROSET (1908 - 1990)
IN MEMORIAM

Un retrobament feliç

La novetat més remarcable dins el món de les lletres és, ara mateix, la publicació per primera vegada de la novel·la de Pere Calders *La ciutat cansada*. Fins a quin punt escau al llibre aquest caràcter considerant que va ser escrit fa més de cinquanta anys? Tinguem en compte que, a més del sentit corrent i immediat, la paraula *novetat* també vol dir, segons el diccionari: «Cosa que sorprèn perquè no es veu ni ocorre ordinàriament».

I això darrer és el que durant la lectura s'experimenta. De manera que un text tan vell, aparegut a més al cap de catorze anys de la mort del seu autor, resulta, a la pràctica, absolutament *nou*, com acabat de sortir de la capsa. I és que molts dels adjectius que li podem aplicar de manera inequívoca: originalitat, frescor, gràcia, imaginació, sentit agut de la realitat, etc., si bé són característiques del millor Calders, són qualitats que es troben a faltar en pràcticament tota la literatura considerada *actual*.

Els curadors de l'edició ens fan saber que va ser una obra de gestació lenta: vuit anys. Fet condicionat per les vicissituds dels primers anys de l'establiment de Calders a Mèxic com a conseqüència de l'exili. Es tractava de reprendre la seva activitat d'escriptor tan feliçment iniciada entre nosaltres abans de la Guerra. De fet no s'hi nota, en *La ciutat cansada*, cap trencament entre el Calders d'abans i el de després. Cert que, en endavant, es prodigà més en el conte, però sense abandonar del tot la novel·la. Així, el 1966, ens sorprendria amb una de les millors i més desconegudes de tota la literatura catalana del segle XX: *Ronda naval sota la boira*.

Pel que fa a *La ciutat cansada*, no s'hi manifesta encara la nova experiència del món mexicà, la qual apareixerà més

tard a *Gent de l'Alta Vall*, *Aquí descansa Nevares i L'ombra de l'atzavara*. Som encara en el món que ha deixat enrere vist, però, des d'una distància no només física sinó eminentment irònica i crítica. Vegem només la primera frase: «cent mil persones s'han reunit a la plaça Occidental, la més gran d'una enorme ciutat catalana, difícil de localitzar en els mapes corrents». El lector endevina ben aviat tot sol que la referència és a la plaça de Catalunya i la ciutat és Barcelona.

Pere Calders, amb un domini i un control absoluts de tots els elements que posa en joc, ens va presentant una abundant, rica, variada i molt diversa galeria de personatges que, tard o d'hora, acaben relacionant-se, fins i tot en els casos en què semblava menys probable. I això a partir del que podríem dir-ne un efecte *bola de neu*; és a dir, un petit fet de la vida quotidiana, per una sèrie de circumstàncies, adquireix uns significats i unes dimensions tan enormes com imprevisibles.

Ara bé, si podem parlar d'absurd no és pas en si mateix i per ell mateix sinó de l'absurd real present en tants aspectes de la vida mateixa. En certa manera, *La ciutat cansada* sembla corroborar una constatació de Carles Soldevila: «Els catalans, en el fons, tenim una certa tendència a fer les gestions més vulgars d'una manera complicada i sinuosa. En determinats afers ens sembla que el camí més curt no és el millor ni el més ràpid». I després passa el que passa.

Com diu Joan Melcion en el seu pròleg, el tema central del llibre és «el mateix que trobem en les millors peces narratives de Calders: el contrast entre la realitat aparent i la veritat que s'amaga darrere l'aparença. (...) Al capdavant, doncs, *La ciutat cansada* és una paràbola sobre —o contra— els estereotips i les morals convencionals, sobre les fal·làcies que les alimenten i sobre les possibilitats de transgredir-les». ■

Il·lustració: Dani Hernández Masegú

CAFETERIA

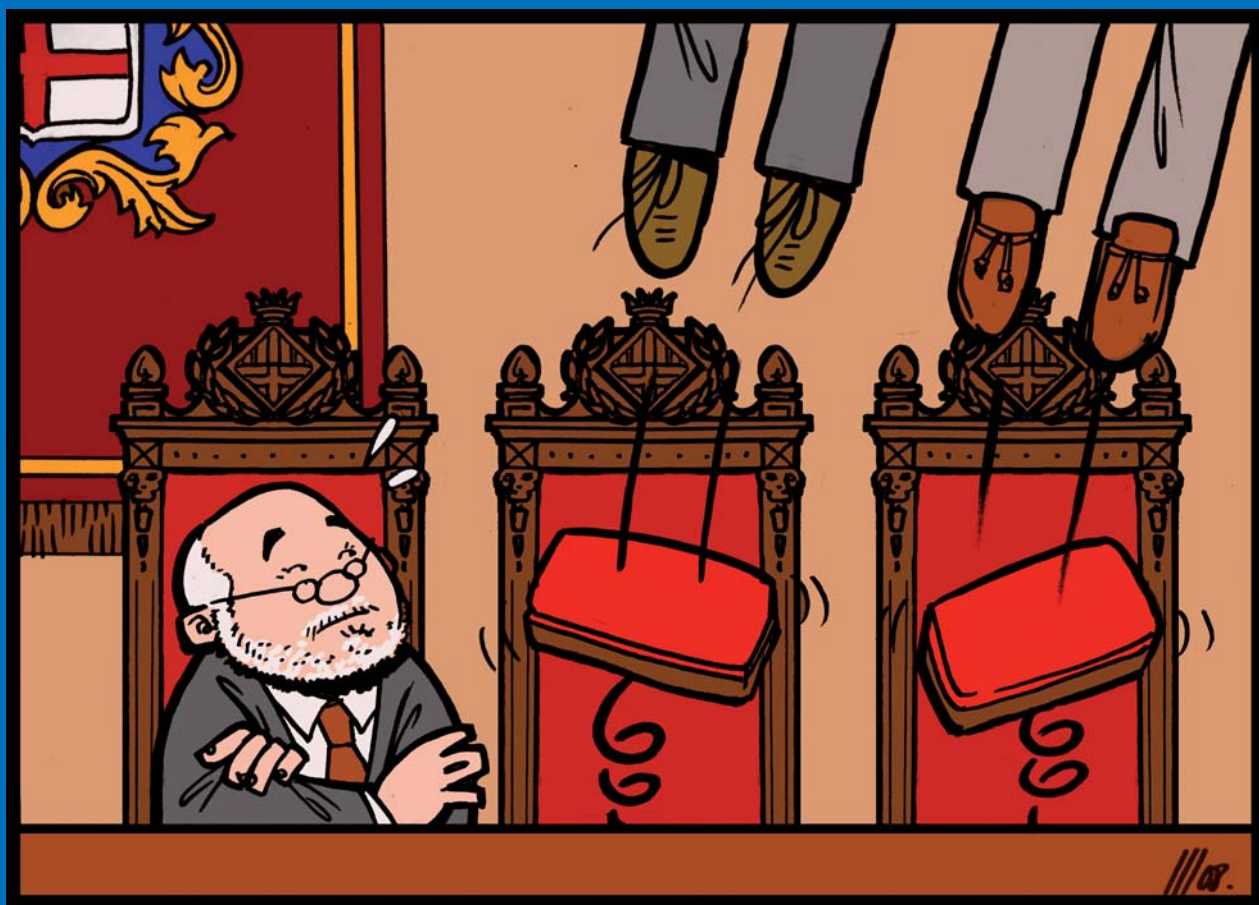
Cibus
RESTAURANT

BASES DE MANRESA, 60-62
TEL. 93 874 14 91 08240 MANRESA

NOVA CARTA DE RESTAURANT

- Plats de cuina de mercat amb productes de temporada.
- Servei de cuina ràpida a totes hores a la nostra cafeteria.

editorial

Relleus municipals

Ja va bé que, entre tanta medietat i manca d'oposició i enfrontament, en el si del ple municipal es produeixi algun vaivé que animi el panorama. Josep Vives, el número 1 convergent, ja que no hi ha hagut ningú en els últims anys amb prou talla per saltar a la palestra amb garanties, ha plegat al·legant pressions polítiques davant la, segons sembla, controvertida combinació

entre la cistella i la butaca de regidor. En defensa del de cal Magrinyà hem de dir que el veiem ben capaç de fer tots els papers de l'auca, però, és clar, tants canvis de jaqueta, els més puristes, no els acaben de veure clars. I més quan el Ricoh Manresa ha començat una croada per aconseguir més suport institucional d'una ciutat i un país governats pel tripartit. Una coalició que, ho vegi en Vives o no, per a ell és l'oposició política.

L'altre dimissionari del mes ha estat el pintoresc Xavier Arcas, número 1 de la Plataforma per Catalunya a Manresa, que durant la campanya es va declarar enamorat

d'una pubilla de la ciutat. I amb aquesta premissa va esdevenir regidor i va oferir una imatge més presentable que l'exFuerza Nueva Emili Utgés. El que ha acabat sent el seu successor al Ple, Aaron Palacios, ha començat el seu periple com a càrrec electe de quatre eixelebrats declarant que és una llàstima «que la ciutat estigui plena de moros, negres i sud-aques». Una radiografia gens equivocada en l'apartat purament descriptiu, però certament despectiva i impresentable quant al valor i el tracte que mereix la immigració. Per dir aquestes bajanades, més val que torni a ser regidor l'Arcas encara que acudeixi a un Ple cada tres mesos. ■

va com va

llum degàs

dura és la vida
maria picassó

Sala d'espera

Per què hi ha metges que sistemàticament fan esperar els pacients? Per què et donen hora, posem per cas, a les 10,30 h i no t'atenen fins a les 11,15 h? Per què pacients que han arribat després són visitats abans? Quin és l'ordre de visites? No pas l'ordre d'arribada, sembla. Si la raó és econòmica, que es planti un rètol a recepció, com fan els establiments de restauració amb el menú i la carta, on s'avisí: «*Si vols ser atès a l'hora, tregui's la cartera. Si no, esperi's assegut, sisplau*». Bé, això d'esperar's assegut és un dir, perquè sovint les cadires resulten insuficients i aleshores cal recol·locar els sobrants en sales d'espera

alternatives, si el consultori és compartit amb altres especialistes. En aquest cas cal estar atents a les confusions. Un home a qui havien d'extreure un tap de cera de l'orella van arrencar-li dos queixals, i tot perquè, en traspasar-lo de la sala d'espera de l'otorrino a la del dentista, aquest va fer passar la visita següent i va actuar d'acord amb la fitxa del pacient a qui, afectat de mal de queixal, l'otorrino s'entestava a burxar-li l'orella amb una xeringa plena d'aigua.

Anècdotes a banda, no es comprèn com pot ser que s'acumulin tantes visites alhora, si no és que el pacient, aprensiu, es fa acompanyar de la tribu familiar o bé, cosa més probable, es dona la mateixa hora a més d'un i de dos pacients. Normalment els pacients suporten pacientment, no sola-

ment el pas del temps, sinó el claustrofòbic camarot marxà, on s'evidencien totes les carències higièniques de la societat actual. Al revister, la premsa rosa de cobertes marrons, pel tacte del temps i de les mans, fa més llarga l'espera eterna, en el transcurs de la qual els altaueus de la saleta (tan espaiosa com l'interior d'un armari encastat) van repetint una vegada i una altra la mateixa sonsònia sideral. Com si d'un moment a l'altre hagués de comparèixer, levitant a la porta, el metge amb bata taronja de budista, coronat tanmateix amb l'as d'oros. Per què el seu temps és or i el nostre llauna? ■

les set xacres d'un buda feliç

isaac bosch

En el **paradoxal** món de la meditació, la **mare dels sous**, la **Champions League** de la meditació, és el que es coneix com la **CONSCIÈNCIA TRANSCENDENTAL**... Quan la ment i la consciència s'alliberen dels pensaments i la raó... Quan s'assoleix el domini de les inquietuds (el també dit-**tio**, **vo controlu!**)... Quan tot resta quiet i immòbil, i ja no hi han idees, quan **RES** pertorba l'oasi profund de la inactivitat cerebral... **Pués LLAVORS!**

Aquest estat, aquest cosmos d'inactivitat, també el podem arribar a intuir (alguns) amb certa facilitat en (alguns) llocs, o bé en (algunes) persones...

No deixa de ser curiós com en la nostra ciutat (la molt noble, molt lleial i molt benèfica) un col·lectiu tan nombrós com són els **funcionaris Municipals i Regidors**, practiquin amb tanta facilitat i constància, aquest **Art mil·lenari** de la **NO CONSCIÈNCIA**, i dominin com ningú l'**art del pensament buit**, o el que en paraules **no-metafísiques** i en persones poc **sensibles** a aquestes pràctiques místiques, es diria vulgarment **no fotre ni l'ou!**

Meditar és de Savis, i només els savis arriben a la il·luminació i, a **Manresa** (la molt noble, molt lleial i molt benèfica), ciutat **Ignasiana**, d'il·luminats i d'il·luminació no ens n'ha faltat mai... Al contrari, alguns ja en tenim les **bateries plenes**, i comencem a treure **xispes** de tantes idees brillants com tenen els de la casa gran... I jo, amb tant de "**monologu**" interior, i **reflexió absurda**, no hi ha manera que em concentri i mediti un ratet! El mantra, ... **MANRESA ÉS EL CUL DEL MÓN...OOOMMMM!**

des de la butaca d'en Voltaire

l'homenot de la pipa

Llibres d'autoajuda

He llegit, com un membre més de la societat catalana, que estem en una situació de confusió, de manca de finançament, no tenim calés per sostenir la xarxa sanitària, les estructures escolars a cargoleres (espero que, almenys, en els barracons no hi trobem paletes o manobres en situació d'atur), i a més hem de mantenir la xarxa d'ambaixades catalanes, les autopistes de pagament encara, no tenim un finançament per la inconstitucional llei de la dependència; per cert a Catalunya tots sabem que l'esmentada llei es carrega les transferències d'aquesta matèria però si la impugnàvem no rebíem uns calés que, de tota manera, tampoc no han arribat! Una altra fita pels nostres drets nacionals i per la ja clàssica, baixada de pantalons!

Doncs ara surten publicats estudis sociològics que ens diuen, entre d'altres coses, que la societat catalana està perplexa, ja tenim diagnòstic! Com que no es tracta d'una malaltia sinó de la

síndrome de la perplexitat, he pensat de posar-hi remei. Vaig a un psicòleg? Se sap quan comences però no quan s'acaba la teràpia. Com a bon portador de gens jueus, m'he vist en una situació llarga i cara. A la xarxa pública de salut mental, em diran que ells estan igual de perplexos i que l'augment de les addiccions i altres malalties ja ocupen el seu temps; busco altres solucions, psicoanalitzar-me? Tinc molts números d'empitjorar, encara més, el meu estat d'ànim i qui m'assegura que mentre intento explicar i posar en ordre els meus dubtes, el psicoanalista no està dormint i encara li augmento la seva perplexitat; això si no trobo un psicoanalista argentí, escàpol del corralito del seu país.

Doncs, al final, la solució és ben americana, un llibre d'autoajuda, ai las! l'únic llibre aplicable és *La*

guia dels perplexos i altres escrits, d'un jueu, en Moisès ben Maimon (en Maimònides)! Es veu que al voltants del segle XI, ja estàvem perplexos.

Ens parla del mal que ens fem els homes uns als altres i de com guarir les malalties de l'ànima i com hem de confiar en els homes savis i combatre la ignorància amb la racionalitat i la saviesa. Com Diògenes, els haurem de buscar amb llanternes a plena llum del sol! ■

bugada al pou

Inauguració passada per aigua

Un dels assistents a la inauguració del l'Espai Gastronòmic del teatre Kursaal que va tenir lloc el passat dijous 18 de setembre m'explica el rebombori que es va crear a la instal·lació per les filtracions d'aigua que va patir l'edifici durant la intensa pluja que es va registrar aquella tarda a Manresa i que també va deixar sense ús semàfors i enllumenat públic de tota la xarxa urbana. El cas és que, aprofitant la presència de totes les patums ciutadanes, els responsables de Manresana d'Equipaments Escènics van poder fer veure a equip de govern i oposició que els acabats de l'obra no han estat mai els desitjables i, tal i com va passar mesos enrere, l'estat del sostre de l'edifici no és l'idoni per suportar les inclemències meteorològiques. Aquest episodi s'afegeix a l'ensorrament de part del sostre de les oficines l'estiu del 2007, també provocat per l'acumulació d'aigua en una part de la teulada, i a diverses reparacions que s'han anat efectuant a la instal·lació producte de la mala elecció de materials constructius i a les presses provocades per la necessitat d'entregar l'obra en els terminis previstos. Aquest cop, la gerència fins i tot va encarregar fer unes fotos de l'estat en què van quedar alguns passadissos i zones de la Sala Petita per remetre-les a la constructora Cots i Claret, responsable de l'obra que es va donar per finalitzada la tardor del 2007 i a la que, en últim terme, es responsabilitzaria dels defectes constructius de l'equipament. En tot cas, l'espai corresponent al nou restaurant va resistir els efectes de la pluja i es va estrenar sense problemes.

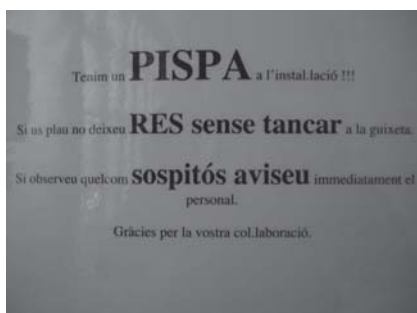
L'aigua no té aturador

I continuant amb els efectes devastadors de la pluja, els responsables del Cercle Artístic de Manresa ens van comunicar pocs dies abans de la seva inauguració la cancel·lació i ajornament de l'exposició subhasta de 30 pintures de Ramon Salis a benefici de la Societat Protectora d'Animals i Plantes de Manresa, ja que la sala d'actes de la casa Lluvià, seu del COAC, va quedar absolutament inutilitzada. Ja té gràcia que la centenària *casa dels arquitectes* també pateixi aquests problemes d'in-

fraestructura. És allò que diu el costumari, «*el sabater el més mal calçat*». Per cert, que la mostra del Cercle Artístic inclosa dins de la commemoració del centenari de naixement de Joan Vilanova, es portarà a terme entre el 14 i el 30 de novembre.

El pispa del Gimbe

Sempre s'ha dit que el gimnàs Gimbe és com una gran família i que els seus socis i usuaris gaudeixen d'un ambient ben acollidor on tothom es coneix. Però com a tota família, sempre sorgeix alguna ovella negra que no segueix el bon camí i distorsiona la convivència entre la resta de membres. El que reproduïm és una nota penjada a la zona de vestidors del popular gimnàs en la qual s'alerta de la presència d'un «*pispa*» no identificat que està fent la guitza als socis i sòcies de la instal·lació. Ja és trist no sentir-se segur ni quan es va a fer esport, i més al Gimbe.

Pudor de peus

La imatge és del passat 16 de setembre. Hi apareixen els membres de l'organització del Festival de Cinema Negre de Manresa (Fecinema) amb el regidor de Cultura Ignasi Perramon en

l'acte de presentació de l'edició d'enguany, que tindrà lloc entre el 12 i el 16 de novembre. El cas és que en el moment que s'ha captat la instantània sembla que els peus del cartell dissenyat per Roger Torras i Marina Orrit produeixin tanta ferum que el director de la mostra, Manuel Quinto (a l'esquerra), es vegi obligat a tapar-se el nas amb els dits. Una imatge còmica com moltes de les que ens ha deixat la història del fotoperiodisme i que poden arribar a fer córrer rius i rius de tinta, especialment si el personatge immortalitzat és famós o, simplement, se li volen buscar tres peus al gat.

Més peus

I continuant amb el final de les extremitats inferiors, m'adono de l'ús del mateix recurs que han fet dos certàmens de la nostra ciutat. Un, el Fecinema, ja ha propiciat el meu comentari anterior. L'altre és el cicle de promoció de la lectura *Sensuals*, organitzat per l'Ajuntament i el Gremi de Llibreters de Barcelona i Catalunya, que també utilitza uns peus en el cartell i el llibret promocional. En aquest cas són uns peus mixtos... un de femení i un de masculí, la sensualitat dels quals no m'atreveixo pas a jutjar.

quintí torra cordons

Vacances i escola

Una amiga que és mestre de secundària m'explica els problemes que causen cada any als centres de la nostra ciutat les famílies, generalment marroquines, que decideixen anar de vacances al seu país sense tenir en compte l'inici del curs escolars de nois i noies. El que qüestiona aquesta docent no és pas el fet de passar uns dies en el país d'origen, sinó la total despreocupació dels pares respecte de la matrícula, activitats extraescolars i renovació de beques escolars i menjadors dels seus fills i filles. Aquest fenomen als centres de secundària, que, pel que es veu, també s'estén a les escoles de primària, provoca cada any cert rebombori i desajust als centres ja que, a darrera hora, han d'encabir alumnes que es presenten a classe un cop començat el curs.

Josep M. Oliva a Venècia

Com ja vam reflectir en aquest espai, el company Josep M. Oliva va rebre una gran festa d'aniversari amb motiu del seu cinquantè aniversari. El regal conjunt que li van finançar tots els assistents a l'acte celebrat a El Sielu va ser un viatge a Venècia amb acompanyant i, com veiem a la fotografia, l'amig Josep M. ja el va realitzar el passat mes de setembre, amb l'afortunada amiga Ana. La instantània, que ens va fer arribar ell mateix, anava acompanyada d'unes ratlles en les quals explicava que «*Malgrat que dels dos dies sencers que teníem un ens va ploure (exactament igual com passa amb la vida), vam poder visitar els llocs més importants i em vaig (ens vam) quedar amb moltes ganes de tornar-hi. Venècia és preciosa i vosaltres uns amics de primera. Gràcies per aquella nit al Sielu i per aquest viatge tan maco*». Dono així testimoni que

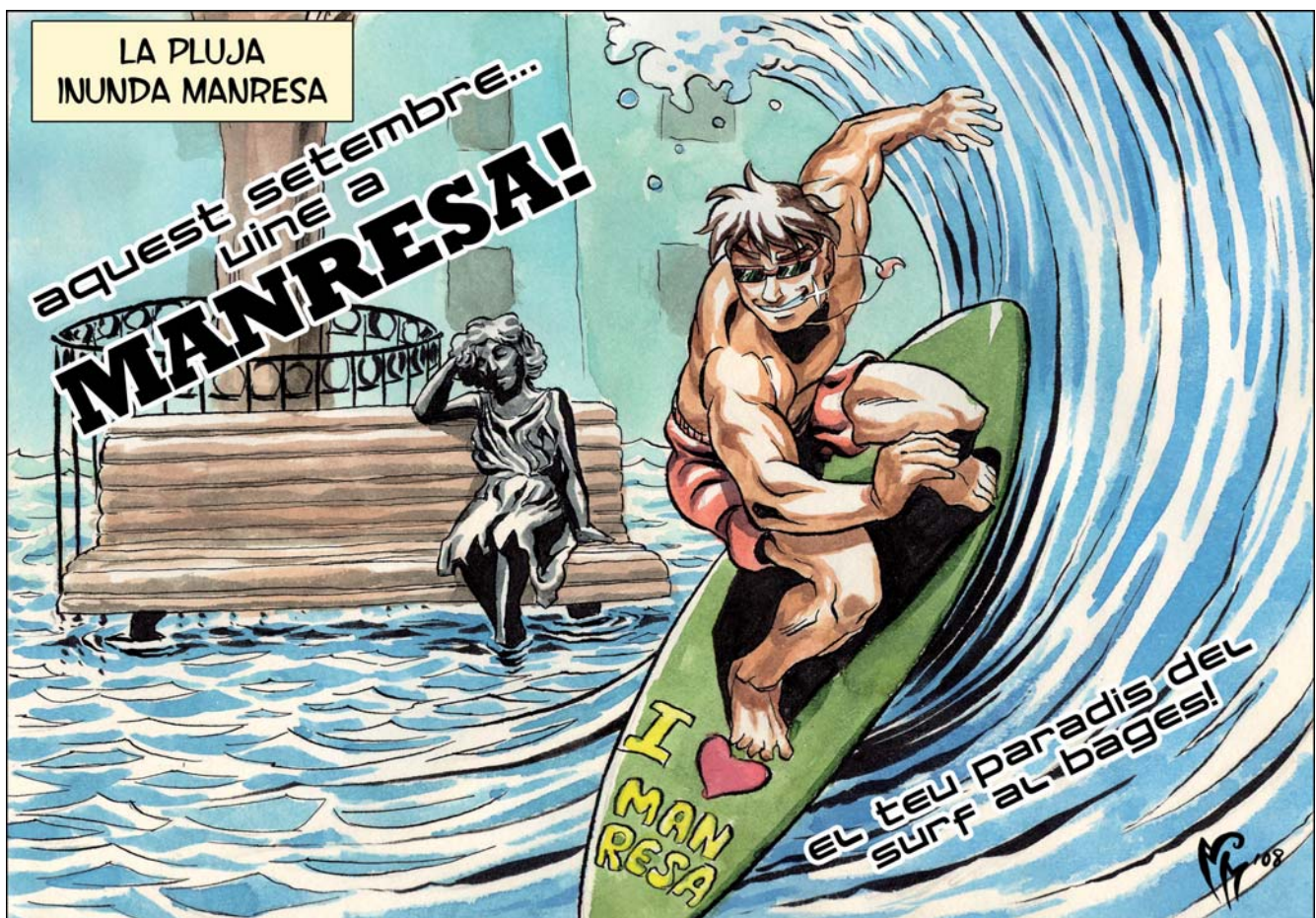
l'Oliva és un amic agraït, que es mereixia la festa, el viatge i alguna cosa més. ■

Aquest és un espai obert a la col·laboració dels lectors. Feu-nos arribar les vostres notes a l'Apartat de Correus 1, de Manresa, o bé a l'adreça electrònica bugada@elpou.cat.

ab absurdo

marcel Pérez

Mal ús de la zona blava

Germanes i germans, a fe de Déu que no em correspon a mi fer pedagogia del civisme darrere del volant i de la estratègies circulatòries per mitigar els problemes de mobilitat a la ciutat. Però, davant del panorama de l'aparcament al barri antic de Manresa, un humil servidor s'està plantejant seriosament versar les properes homilies al voltant del tema i engegar una revolta parroquial (sempre sota l'empara i la comprensió de l'Altíssim) per reivindicar espai d'estacionament al centre històric. La gota que ha fet vessar el got ha estat la posada en funcionament de la zona blava a la plaça del Mil·lenniari, L'última gran decisió municipal per posar el dit a la nafra al veïnat i fomentar l'exclusió dels seus vehicles privats de la zona.

Que Déu em perdoni si blasfemo, però em sembla que el cabreig veïnal té justificació i l'actuació municipal és inexplicable, tot i sabent que la zona blava garanteix certa rotació de l'aparcament. Una rotació lenta i miserable en una part de la ciutat on no es compta amb edificis amb pàrquings subterranis (ni nous per qüestions de subsòl, ni vells) ni espai gratuït d'estacionament. I més tenint en compte que els veïns propers a la plaça Major tenen el futur aparcament de la Reforma a una distància de gairebé un quilòmetre, el de la Porxada no garanteix

una plaça lliure ni fixa, i el de Puigmercadal només pot ser utilitzat durant la nit ja que a primera hora del matí s'ha de buidar per proveir de places d'aparcament al mercat. Això si hom s'atreveix a fer ús d'aquests aparcaments i, com a acte d'heroisme, carrega amb les bosses de l'hipermercat fins a casa.

Tot plegat amant amb els ulls grossos de la Policia Local que massa sovint confon condescendència amb els conductors amb pura desídia pel caos circulatori de la zona. Les fotomultes, quan cal, ja fan la feina dels agents. Des de la posada en marxa de la zona blava a l'esplanada de l'antiga caserna, el panorama el conformen matins i tardes amb una ocupació d'un escàs 20 per cent de les places i una quantitat d'infraccions d'estacionament espectaculars al voltant dels aparcaments senyalitzats com de pagament. Déu sap que davant d'aquesta cagada contínua potser la solució (impopular però efectiva) seria una zona verda per a residents que garantiria zones de pàrquing prop de casa pagant quantitats de diners que s'equipararien a les del lloguer (si existís) d'un aparcament privat a la zona. Déu vulgui que l'Ajuntament sàpiga rectificar i, amb visió ciutadana, prioritzis l'aparcament per a aquells que més el necessiten. Evidentment, els veïns de la zona. ■

lo gaiter del calders

Un divendres al capvespre
vam quedar mig embassats.
Per a la pluja que va caure,
diu que no estem preparats.

Els embornals no engolien
una tal intensitat
d'aigua de pluja i deixalles
que no entraven al forat.

I per postres, aquella hora
de màxima intensitat,
el trànsit es col·lapsava.
Sempre plou sobre mullat!

En Vives, amb elegància,
ha dit a l'Ajuntament
que abandona el lideratge
de la causa convergent.

Ara toca a Alexis Serra
d'exercir de president.
Confiam que amb seny i amb rauxa
no ho faci gens malament.

Per contra en Xavier Arcas,
un polític insolent,
se n'ha anat de Plataforma,
a la francesa. Bon vent!

Per fer els euros a cabassos
un semàfor han posat
al poble de Cabrianes,
un semàfor mal muntat.

Que ha fet alçar cel i terra
per l'abús de les sancions.
Per posar pau a la guerra
i evitar les confusions,

l'empresa que el gestionava
i el batlle, Jordi Moltó,
per fi han vist que l'han cagada
i han sucut el pa amb l'olor.

Diguem doncs que a Cabrianes
en Moltó «no nos multó».
Se n'han quedat amb les ganexes
i amb les multes al sarró. ■

HI VEURÀS DE TOT...

11 MEDITERRÀNIA

FIRA D'ESPECTACLES D'ARREL TRADICIONAL

MANRESA. 30,31 D'OCTUBRE, 1 i 2 DE NOVEMBRE.

www.firamediterrania.cat

Organitza:

FMED
FUNDACIÓ FIRA D'ESPECTACLES
D'ARREL TRADICIONAL,
MEDITERRÀNIA

Amb el suport de:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Ajuntament de Manresa

Patrocinen:

 San Miguel

 caixaManresa

Ajuntament de Manresa

Rebuig

Educa'Manresa

Si duus a terme un projecte educador o tens una idea d'acció educadora, presenta't al premi **Educa'Manresa**. Els premiats rebran ajuda per realitzar el seu projecte. **Entra a www.ajmanresa.cat o truca al 010.**

PREMI
educa'manresa
2008

Diputació de Barcelona
Xarxa de municipis
Àrea d'Educació